

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen
Rotel 1302

DOM
2009-03-17
Stockholm

Mål nr
M 1397-08

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, miljödomstolen, dom 2008-01-31 i mål nr M 2389-07, se bilaga

KLAGANDE

Länsstyrelsen i Blekinge län, 371 86 Karlskrona

MOTPART

Ronneby kommun, 372 80 Ronneby

SAKEN

Tillstånd till miljöfarlig verksamhet; villkor för efterbehandling

---

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Miljööverdomstolen ändrar miljödomstolens dom endast på så sätt att i villkor 22 görs följande tillägg. "Planen ska inges till tillsynsmyndigheten senast sex månader innan verksamheten avslutas."

YRKANDEN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Blekinge län har yrkat i första hand att miljödomstolens dom skall upphävas och länsstyrelsens beslut fastställas och i andra hand att efterbehandlingsfrågorna gällande befintliga föroreningar i Ronneby hamn ska utredas under en provotid och tillsynsmyndigheten bemyndigas att föreskriva kompletterande utredningsvillkor under provotiden samt ges rätt att både avbryta utredningarna och förlänga provotiden om det finns skäl därtill.

Ronneby kommun har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har i Miljööverdomstolen fört sin talan på huvudsakligen samma sätt som vid miljödomstolen med följande förtydliganden.

Villkor 19

Länsstyrelsen

Anledningen till länsstyrelsens yrkande om bemyndigande för tillsynsmyndigheten att få besluta om kompletterande utredningsvillkor under provotiden samt rätt att både avbryta utredningarna och förlänga provotiden om det finns skäl, bottnar i att det vanligtvis inte räcker med en MIFO fas 1- utredning. Den kan sedan stegvis behöva byggas på med översiktliga undersökningar, detaljundersökningar inklusive kvalificerade platsspecifika riskbedömningar, åtgärdsundersökningar, andra åtgärdsutredningar, ansvarsutredningar samt åtgärdsyrkanden. Alla dessa utredningar behövs om det finns saneringsbehov. Finns det inte saneringsbehov bör utredningarna avbrytas när det har klarlagts.

Ronneby kommun,

Kommunen delar miljödomstolens bedömning att eventuella krav om efterbehandlingsansvar inte är av sådan mindre betydelse som lagstiftaren förutsätter.

Naturvårdsverket

Enligt 22 kap. 25 § 3 stycket miljöbalken får prövningsmyndigheten överlåta åt tillsynsmyndigheten att fastställa villkor av mindre betydelse. Naturvårdsverket anser att det i aktuellt prövningsärende är svårt att avgöra om slutliga villkor för efterbehandling är av mindre betydelse eller ej. Kunskapen om föroreningar inom verksamhetsområdet är mycket knapphändig samtidigt som historiken i området tyder på att det kan misstänkas finnas förorenade delområden exempelvis på grund av dopping av virke och skrothantering. Betydelsen av slutliga villkor för efterbehandling i det aktuella prövningsärendet kan således vara svår att avgöra innan åtminstone en inledande undersökning har genomförts.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Ronneby kommun

Frågan om ifall villkor för efterbehandling är av sådan mindre betydelse att den kan överlåtas till tillsynsmyndigheten har inget självklart svar i det aktuella ärendet. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ser dock påtagliga praktiska fördelar med ett bemyndigande

och om detta inte uppenbart strider mot 22 kap 25 § miljöbalken bör villkor föreskrivas i enlighet med länsstyrelsens yrkande.

Villkor 20

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen anser att anmälningsplikten är en sak. Den ersätter tillståndsprovning när en verksamhet eller anläggning skall ändras men bara om olägenheter av betydelse för människor eller miljön inte uppkommer genom ändringen. Om verksamhetsutövaren anser att det inte finns risker kan det lämpligen redovisas i anmälan enligt 5 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och villkoret enligt lydelsen i länsstyrelsens tillståndsbeslut kan därmed anses vara uppfyllt. I de fallen innebär villkoret således inte några extra krav eller något dubbelarbete. Däremot får villkoret och dess utformning stor betydelse om det kan uppkomma olägenheter av betydelse på grund av att föreningar påverkas av ändringarna. Om villkoret inte kan reglera denna situation fullt ut måste en tillståndsprovning göras. Länsstyrelsen anser att en ny tillståndsprovning enbart av detta skäl är onödig och att tillsynsmyndigheten kan hantera hela frågan om förutsättningar för detta ges i tillståndet. Det kräver enligt länsstyrelsens uppfattning att villkoret formuleras så som länsstyrelsen har gjort eller på ett likvärdigt sätt. Länsstyrelsen anser inte att det enbart kan vara fråga om markföreningar utan föreningar kan också finnas i anläggningsdelar och i sediment. Därför är den begränsning som miljödomstolen gjort så att villkoret endast gäller mark olämplig enligt länsstyrelsens mening. Vidare bör det göras klart för verksamhetsutövaren vilken typ av utredning som behövs som underlag för bedömningar i frågan. Att endast ange att det skall vara en skriftlig anmälan är inte tillräcklig precisering enligt länsstyrelsens mening. Att dessutom låta föreskriften sluta med denna åtgärd väcker frågan om hur situationen skall hanteras när anmälan har lämnats in. Är det fråga om en ändring som anmäls enligt 5 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd finns det reglerat vad myndigheten skall göra i 27 § i den nämnda förordningen. Länsstyrelsen anser att det också bör finnas en reglering när det gäller ändringar som är tillståndspliktiga och som handläggs utifrån ett bemyndigande i tillståndet.

Domstolen hänvisade också till verksamhetsutövarens skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten enligt 6 § andra stycket förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll om driftsstörningar eller liknande inträffar. Länsstyrelsen anser inte att den bestämmelsen minskar behovet av ett sådant villkor som länsstyrelsen har formulerat i tillståndet därför att den hanterar inte en situation som enligt grundreglerna skall hanteras genom anmälan eller tillståndsprovning.

Ronneby kommun

Det etablerade anmälningsförfarandet enligt 5 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och den ovillkorliga skyldigheten att underrätta tillsynsmyndigheten enligt 10 kap 11-13 §§ miljöbalken är enligt kommunens uppfattning stränga och väl fungerande instrument. Det medför visserligen genom sin tidsbegränsning ett visst tryck på myndigheten men ger samtidigt myndigheten goda möjligheter att godta föreslagna åtgärder, förelägga om ytterligare utredningar eller åtgärder eller rent av förbjuda planerade efterbehandlingsåtgärder. Villkor 20 är enligt kommunens mening därför onödigt.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket ställer sig tveksamt till behovet av att reglera ändrad verksamhet enligt länsstyrelsens beslutade villkor 20. Naturvårdsverket anser i likhet med miljödomstolen att ändringar av verksamheten med påverkan på förorenade områden som följd i de flesta fall torde omfattas av 21 eller 28 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH). Verket ställer sig tveksam till den lydelse av villkor 20 som miljödomstolen beslutat om då den innebär att samliga markarbeten, även tillförsel av "rena" material för vägunderhåll eller ringa underhållsarbeten skulle omfattas av anmälningsplikt. Verket anser i så fall att ett begränsat område inom hamnen bör definieras där sådan anmälningsplikt är motiverad. I ett sådant fall borde det också framgå av villkoret att det utöver mark också gäller vattenområden, anläggningar och byggnader.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Ronneby kommun

Nämnden bedömer att det i det aktuella ärendet finns behov av att genom villkor förhindra påverkan på föroreningsskada samt att tydliggöra verksamhetsutövarens ansvar för inhämtande av kunskap om risk för påverkan av föroreningsskadat område vid förändringar i verksamheten. Följande villkor föreslås, "Markanvändningen, anläggningen eller verksamheten får inte ändras så att något föroreningsskadat område enligt 10 kap 1 § miljöbalken kan påverkas på så sätt att riskerna för människors hälsa eller för miljön ökar eller att efterbehandlingsåtgärder hindras eller försvåras. När förändringar avses ska en utredning om risken för att ändringarna kan komma att påverka något föroreningsskadat område genomföras." I de fall förändringarna därvid visas kunna medföra någon risk att föroreningsskadat område påverkas bör 21 och 28 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, eller vid betydande omfattning 5 §, reglera anmälan till tillsynsmyndigheten varför detta inte behöver anges i villkoret.

Villkor 21

Länsstyrelsen

Det är ett alltför omständligt och osäkert förfarande att behöva angripa tillståndet innan ens föroreningen kunnat utredas. När tillståndet eventuellt har ändrats kan föroreningen ha spridigt sig varvid olägenheterna och kostnaderna kan ha ökat mer eller mindre. Därför är det enligt länsstyrelsens mening mycket lämpligt att det finns ett klart och tydligt åliggande i ett villkor som reglerar hur situationen skall hanteras.

Ronneby kommun

Länsstyrelsen målar upp situationer och förhållande som teoretiskt torde kunna inträffa men som i det fortlöpande tillsynsarbetet sannolikt är förhållandevis sällsynta. Myndighetens motiv för överklagande antyder ett misstänkliggörande av verksamhetsutövarnas egna ambitioner att genomföra, och vid behov, vidta erforderliga efterbehandlingsåtgärder. Genom ömsesidig respekt och ett förtroendefullt samarbete mellan tillsynsmyndighet och verksamhetsutövare är det kommunens uppfattning att incidenter av det slag som åberopas som skäl för villkoret på ett tillfredställande sätt kan hanteras enligt gällande praxis. Den problembild länsstyrelsen beskriver är sannolikt inte helt representativ för hur landets övriga miljötillsynsmyndigheter ser på den aktuella situationen. Villkor 21 behövs därför inte.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket delar miljödomstolens uppfattning att villkor 21 bör utgå. Verksamhetsutövaren är enligt 28 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd skyldig att anmäla till myndigheten innan en avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningskada vidtas. Vidare ska verksamhetsutövaren enligt 6 § förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll omgående underrätta tillsynsmyndigheten om en driftsstörning eller liknande händelse som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön inträffar i verksamheten. Myndigheten kan därefter tillsynsvägen besluta om nödvändiga utredningar och åtgärder.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Ronneby kommun

Nämnden delar bedömningen att villkor 21 kan utgå.

Villkor 22-23

Länsstyrelsen

En viktig poäng i båda villkoren var att utredningarna och åtgärderna skulle ingå i avvecklingen av verksamheten eller delverksamheten. Miljödomstolen slog samman villkoren, tog bort tidsangivelsen (att det skulle ingå i avvecklingen) och ersatte föreskrifterna om utredningar och åtgärder med att en plan för åtgärder skall inges till tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen har uppfattat att det finns en praxis när det gäller omhändertagande av överblivna kemikalier och avfall men inte när det gäller förorenade områden. När det dessutom gäller kemikalier och avfall har det under årens lopp förekommit olika varianter när det gäller formuleringen. När en verksamhet läggs ned kan olika situationer uppstå beroende på hur tillståndshavaren (ofta ett bolag) vill förfara med tillståndet och bolaget i sig. Om villkoret endast kräver att en plan skall lämnas in har tillståndshavaren utfört sina skyldigheter enligt tillståndet när det har skett och kan begära att tillståndet upphävs. Är det ett bolag kan det dessutom likvideras. I det föreliggande fallet är det kommunen som bedriver verksamheten men det är inte säkert att så är fallet den dag verksamheten upphör. Det är snarare regel än undantag att tillsynsmyndigheten måste hantera en mycket komplicerad situation som medför att det blir omöjligt att se till att miljölagstiftningens intentioner uppfylls fullt ut när verksamheter läggs ned snabbt. Ibland uppnår tillsynsmyndigheten inte några resultat över huvud taget. Länsstyrelsen anser därför att den praxis som miljödomstolen hänvisar till behöver ändras så att tillsynsmyndigheten får en reell möjlighet att hantera situationen. Genom att föreskiva att utredningar och åtgärder ska ingå i avvecklingen av verksamheten bedömer länsstyrelsen att möjligheterna att få till stånd bra resultat ökas kraftigt. Tillståndshavaren kan då inte med framgång begära att tillståndet upphävs förrän villkoret är uppfyllt. Dessutom finns det bättre möjligheter att bedöma riskerna för föroreningar och erhålla upplysningar från anställda i detta skede än vad som blir fallet när avvecklingen är genomförd vilket vanligtvis innebär att utrustning är bortförd, städning och kanske vissa rivningsarbeten har utförts och personalen har skingrats. Detta gäller särskilt förorenade områden. Med hänsyn till det ovan sagda tycker länsstyrelsen att det är onödigt att villkoren ställer krav på en plan men om det av någon anledning är väsentligt är det viktigt att planen förutom åtgärder också ska innehålla de utredningar som behövs för att det skall kunna avgöras om verksamheten

har orsakat något förorenat område. Tillsynsmyndigheten behöver dessa utredningar för att kunna göra de bedömningar som behövs. Detta behöver således preciseras i villkoret.

Ronneby kommun

Den beskrivning länsstyrelsen gör av verksamhetsutövares lättsinniga och ansvarslösa agerande vid bl.a. nedläggningar, är för kommunen helt främmande. Med den erfarenhet kommunen har från de verksamheter det lokala näringslivet bedriver, är ett sådant förfarande främmande och högst ovanligt. Motivet för miljödomstolens villkor 22 kan dock accepteras av kommunen.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket kan se ett behov av att reglera utredningar avseende eventuella markföroreningar samt bortforsling av kemiska produkter inför avveckling av verksamheter. Verket anser antingen att sådana åtgärder preciseras i linje med länsstyrelsens beslutade villkor 22 och 23 eller att miljödomstolens villkor 22 kompletteras med en tidpunkt för när en plan ska inges. En sådan plan bör inkomma till tillsynsmyndigheten i så pass god tid att myndigheten hinner ta ställning till behovet av bland annat utredningar och försiktighetsmått innan en eventuell nedläggning av den aktuella verksamheten.

Miljö- och hälsoskydds nämnden i Ronneby kommun

Villkor bör fastställas i enlighet med vad länsstyrelsen beslutat, alternativt att miljödomstolens villkor kompletteras med en senaste tidpunkt när planen ska inges.

Ronneby kommun

Kommun accepterar av villkor 22 i enlighet med miljödomstolens beslut med förslag till följande tillägg: Planen ska inges till tillsynsmyndigheten senast sex månader innan verksamheten avslutas.

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Villkor 19

Frågan om slutligt efterbehandlingsansvar är i förevarande mål inte av sådan mindre betydelse att den bör överlåtas till tillsynsmyndighetens avgörande. Miljööverdomstolen delar därför miljödomstolens bedömning att utredningen bör genomföras under en prövotid. Länsstyrelsens yrkande i denna del ska därför avslås.

Villkor 20

Mot bakgrund av att verksamhetsutövaren, enligt 6 § förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll, omgående ska underrätta tillsynsmyndigheten om en driftsstörning eller liknande händelse som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön inträffar i verksamheten, kan behovet av villkoret ifrågasättas. Ronneby kommun har i målet accepterat villkoret. Med hänsyn härtill finner Miljööverdomstolen inte skäl att ändra villkoret och yrkandet ska i denna del avslås.

Villkor 21

Miljööverdomstolen finner inte skäl att göra någon annan bedömning än den som miljödomstolen har gjort. Länsstyrelsens yrkande ska därför i denna del avslås.

Villkor 22 och 23

Miljööverdomstolen delar miljödomstolens bedömning att villkoren kan upphävas och ersättas av krav på ingivande av en avvecklingsplan. Det bör emellertid i villkoret 22 läggas till en slutpunkt för när planen senast ska ges in till tillsynsmyndigheten.

Domen får enligt 23 kap. 8 § miljöbalken inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ulf Bjällås, miljörådet Anna-Lena Rosengården, hovrättsråden Henrik Runeson och Karin Kussak, referent. Enhälligt

Föredragande har varit Agneta Ödegaard Herlin

KLAGANDE

Ronneby kommun
372 80 Ronneby

MOTPART

Länsstyrelsen i Blekinge län
371 86 Karlskrona

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Blekinge läns beslut den 16 juli 2007, se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd till miljöfarlig verksamhet; villkor för efterbehandling

DOMSLUT

Miljödomstolen ändrar i det överklagade beslutet på följande sätt.

A. Villkor

19. Upphävs.
20. Innan markarbeten utförs i samband med reparation och underhåll ska detta anmälas skriftligen till tillsynsmyndigheten.
21. Upphävs.
22. Om verksamheten eller delar av den upphör ska kommunen ge in en plan till tillsynsmyndigheten avseende omhändertagande av lagrade kemiska produkter och avfall från verksamheten samt efterbehandling av de föroreningar som verksamheten kan ha orsakat.
23. Upphävs.

B. Prövotid

Under rubriken ”Prövotid” ska följande tilläggas.

Även frågan om slutliga villkor för efterbehandling av tidigare förorenat mark- och vattenområde skjuts upp under en prövotid.

U3. Kommunen ska i samråd med tillsynsmyndigheten kartlägga eventuella behov av sanerings- och efterbehandlingsåtgärder av mark, grundvatten och sediment samt anläggningar och byggnader enligt MIFO fas 1, Naturvårdsverkets rapport 4918 ”Metodik för inventering av förorenade områden”.

C. Delegation

Första punkten under rubriken ”Överlåtelse till tillsynsmyndigheten att föreskriva villkor” ska ha följande lydelse.

- den utredning/undersökning och eller saneringsåtgärd som kan anses behövlig med anledning av anmälan enligt villkor 20 och plan enligt villkor 22.

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Blekinge län lämnade genom beslut den 16 juli 2007 Ronneby kommun tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till befintlig hamnanläggning och driften av densamma inom fastigheten Ronneby 27:1, Ronneby kommun. För tillståndet föreskrevs villkor om bl. a. efterbehandling.

19. Verksamhetsutövaren ska i samråd med tillsynsmyndigheten inom sex månader från det att detta beslut har tagits i anspråk påbörja utredning enligt MIFO fas 1, Naturvårdsverkets rapport 4918 ”Metodik för inventering av förorenade områden” för att kartlägga eventuella behov av sanerings- och efterbehandlingsåtgärder av mark, grundvatten och sediment samt anläggningar och byggnader.
20. Markanvändningen, anläggningen eller verksamheten får inte förändras så att något förorenat område enligt 10 kap. 1 § miljöbalken kan påverkas på så sätt att riskerna för människors hälsa eller för miljön ökar eller att efterbehandlingsåtgärder hindras eller försvåras. När förändringar avses genomföras ska en utredning om risken för att ändringarna kan komma att påverka något förorenat område inlämnas till tillsynsmyndigheten. Ändringar som är tillåtliga enligt

ovan får inte genomföras förrän tillsynsmyndigheten har godkänt utredningen och eventuella behövliga åtgärder genom dokumenterat beslut.

21. Om den tillståndsgivna verksamheten orsakar föroreningar som uppmärksammas medan verksamheten pågår ska de utredningar som behövs för att kunna avgöra om det har uppkommit något förorenat område enligt 10 kap. 1 § miljöbalken utföras utan onödigt dröjsmål. Om verksamheten har orsakat ett sådant område skall lämpliga efterbehandlingsåtgärder utredas och genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten.
22. Om den tillståndsgivna verksamheten eller någon del av verksamheten avvecklas ska avvecklingen omfatta genomförande av utredningar som behövs för att kunna avgöra om verksamheterna eller delverksamheterna har gett upphov till något förorenat område enligt 10 kap. 1 § miljöbalken. Om verksamheten har orsakat ett sådant område ska lämpliga efterbehandlingsåtgärder utredas och genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten.
23. Om den tillståndsgivna verksamheten eller någon del av verksamheten avvecklas ska avvecklingen omfatta bortforsling av överblivna lagrade kemiska produkter och avfall från verksamheten eller delverksamheten för slutligt omhändertagande enligt gällande bestämmelser. Åtgärderna ska godkännas av tillsynsmyndigheten.

YRKANDEN M.M.

Ronneby kommun yrkar att de villkor i tillståndsbeslutet som gäller efterbehandling upphävs. Kommunen anför. Principen om att förorenaren ansvarar för de skador eller olägenheter som denne orsakar i miljön har kommit till uttryck i miljöbalkens hänsynsregler, 2 kap. 8 §. För förorenade områden preciseras innebörden av bestämmelsen genom reglerna i 10 kap., vilka stadgar ett primärt utrednings- och efterbehandlingsansvar för utövaren av den verksamhet som har orsakat eller bidragit till en förorening.

Enligt 10 kap. 2 § är den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till föroreningen (verksamhetsutövaren) ansvarig för ef-

terbehandling av sådana områden, byggnader eller anläggningar. En verksamhetsutövare kan emellertid inte göras ansvarig för andra åtgärder och utredningar än de som anses skäligen vid en bedömning enligt 10 kap. 4 § miljöbalken. Detta lagrum syftar till att det ska göras en samlad bedömning av samtliga föreliggande omständigheter.

Enligt kommunens uppfattning är de skäl som länsstyrelsen åberopar som stöd för att kommunen åläggs ett efterbehandlingsansvar alltför summariska och oprecisa. Huvuddelen av de verksamheter som länsstyrelsen omnämner är eller har, som redovisats i ansökan, inte kommunen varit huvudman för. Att genom särskilda villkor för hamnverksamheten ålägga kommunen att utreda eventuellt behov av efterbehandling är enligt kommunens uppfattning därför inte skäligt.

Den enda incident kommunen som verksamhetsutövare känner ansvar för är den begränsade lagring av metallspån som skedde på västra kajen under slutet av 1990-talet. Klagomålen gällde då framförallt luktolägenheter och risken för utsläpp av det dagvatten som via oljeavskiljare avleds till hamnbassängen. Den verksamheten bedrevs endast under några säsonger och upphörde helt år 2000.

Som framgår av handlingarna i ärendet har kommunen så sent som 2005 genomfört sedimentundersökningar i hamnområdet. Av utredningen framgår att sedimenten är måttligt förorenade och inte innehåller några höga halter vid en jämförelse med sediment i stads- och/eller hamnmiljö. De eventuella metallutsläpp som hamnverksamheten kan komma att orsaka är en nullitet i förhållande till de metalltransporter som årligen sker till området via Ronnebyåns mynning. Sedimentundersökningarna i området har tidigare framförallt varit inriktade på att kartlägga utbredningen av de ftalater som förknippas med en närbelägen verksamhetsutövare. Den sedimentundersökning som länsstyrelsen förelade kommunen att utföra i ansökningskedet visar inte heller att något efterbehandlingsbehov som kommunen kan göras ansvarig för föreligger i området.

Av tillståndsansökan framgår att kommunen inte avser att utöka antalet kajer, utrustning eller personal för hamnverksamheten. Tillståndet kommer därför inte att föranleda någon byggnation på fastigheten och innebär inte någon förändring av nuvarande verksamhet. Länsstyrelsens bedömning att spridning av föroreningar kan påverkas eller människor exponeras för föroreningarna om mark/ anläggningsarbeten utförs är således inte relevant. Kommunen anser därför att efterbehandlingsvillkoren inte har något som helt samband med den verksamhet som är föremål för tillståndsprövningen. Inget tyder heller på att frågorna har haft samband med länsstyrelsens bedömning av hamnverksamhetens tillåtlighet.

Genom det underlag som redovisats i ärendet framgår att hamnverksamheten inte orsakat sådana föroreningar i miljön som kan medföra risk för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Enligt kommunens mening finns därför ingen reell omständighet som bör föranleda att den obligatoriska undersökningsplikten som anges i 26 kap. 22 § miljöbalken ska utlösas genom villkor i tillståndsbeslutet. Som den lokala tillsynsmyndigheten påpekat under ärendets handläggning är naturligtvis kommunen väl införstådd med att reglerna i 10 kap. miljöbalken kommer att iakttas om anläggningsarbeten utförs inom verksamhetsområdet.

Länsstyrelsen motsätter sig kommunens yrkande och anför. Länsstyrelsen anser att den miljöfarliga verksamhetens storlek saknar betydelse. I den mån kommunen har ett efterbehandlingsansvar är det istället behovet av att utreda och vidta åtgärder avseende misstänkta och konstaterade föroreningar som ska bedömas för att ligga till grund för hur frågan ska hanteras.

Länsstyrelsen anser att föreskrifterna i villkoren är så precisa som är motiverat och möjligt med hänsyn till vad som är känt i ärendet om förorenade områden och för att frågorna ska kunna hanteras nöjaktigt med hänsyn till miljöbalkens syften utan hinder av tillståndets rättskraft enligt 24 kap. 1 § miljöbalken.

Beträffande efterbehandlingsansvaret anser länsstyrelsen att villkoren endast styr upp när och under vilka förutsättningar utredningar skall göras i den utsträckning

det nu går att lägga fast kommunens ansvar. Villkoren fastlägger således inte något preciserat efterbehandlingsansvar. Allmänt gäller dock att kommunen har ett ansvar för föroreningar som har ett samband med hamnverksamheten, vilket även gäller föroreningar som någon annan ursprungligen har orsakat men som t.ex. har spridit sig eller riskerar att sprida sig ytterligare på grund av hamnverksamheten. Kommunen har också ett visst ansvar på grund av att kommunen äger marken. Länsstyrelsen anser att den redovisning som har lämnats i ansökan är otillräcklig för att kunna bestämma kommunens ansvar i detalj och att det är mest ändamålsenligt att frågan hanteras av tillsynsmyndigheten. I det skede som frågorna nu befinner sig i är det således i första hand inte 10 kap. 4 § som är tillämplig när det gäller skälighetsavvägning utan i stället gäller det skälighet att utreda enligt 10 kap. 8 §. Länsstyrelsen anser att det i detta fall är mycket angeläget att kunskaperna om de nuvarande förhållandena som rör förorenade områden förbättras inledningsvis och att det lämpligast sker i form av en MIFO fas 1-utredning som är etablerad metodik i landet (villkor 19). Länsstyrelsen anser dessutom att detta krävs för att kommunen ska kunna uppfylla eller påbörja uppfyllandet av kunskapskravet enligt 2 kap. 2 § miljöbalken. För att kunna fastlägga eventuellt efterbehandlingsansvar mer detaljerat krävs troligtvis ytterligare utredningar vars omfattning och inriktning lämpligast bestäms utifrån vad som framkommit genom MIFO-utredningen. De eventuella utredningar och krav på efterbehandlingsåtgärder som kan följa bestäms lämpligast av tillsynsmyndigheten som får fastställa ytterligare villkor genom beslut som får överklagas. Villkoren 20-23 avser situationer som innebär att kommunen avser att vidta en åtgärd eller upptäcker en förorening som kommunen är ansvarig för. Det är således förutsatt att kommunen är ansvarig. Villkoren behövs för att tillståndets rättskraft inte ska hindra nödvändiga utredningar och åtgärder.

Länsstyrelsen anser att man inte genom det som är känt kan utesluta att kommunen kan vara delvis ansvarig för t.ex. eventuella föroreningar som kan ha uppkommit i samband med träskyddsbehandling i form av doppning som i betydande omfattning har bedrivits på den östra kajen eller de föroreningar som har konstaterats inom den sydvästra delen av hamnområdet och som uppstått genom läckage från ledningarna genom vilka oljeprodukter och mjukgörare pumpades från fartyg till de numera riv-

na oljecisternerna. Tarkett AB har utfört vissa undersökningar och saneringsinsatser men undersökningarna är inte kompletta och det har inte redovisats någon uppföljning av åtgärderna. Förhållandena och ansvarsfrågan behöver utredas ytterligare enligt länsstyrelsens mening.

När det gäller föroreningar som någon annan har orsakat primärt men som hamnverksamheten kan ha påverkat så att föroreningarna kan ha spridit sig ytterligare så att sekundära föroreningar har uppkommit vill länsstyrelsen framhålla att det finns oklarheter som bl.a. gäller Angelskogsvikens mynningsområde. Området ligger i direkt anslutning till inseglingrännan och hamnens mynning och länsstyrelsen bedömer att vattenrörelser orsakade av propellrar och fartygsrörelser kan ha påverkat sedimenten i området och kan komma att göra det i framtiden. Betydande kvicksilverföroreningar har avlägsnats från hamnen och inseglingrännan genom muddring under 1960- och 1970-talen såvitt är känt. Huruvida muddringarna omfattade Angelskogsvikens mynningsområde är inte känt men länsstyrelsen anser att det inte är troligt att så var fallet. Utifrån den kändedom om sedimentationsprocesser som länsstyrelsen har kan det inte uteslutas att det nämnda mynningsområdet kan innehålla kvicksilverföroreningar. Samma bedömning kan troligtvis göras beträffande mjukgörare som använts i Tarkett AB:s verksamhet och som primärt har spridits till omgivningarna genom luftutsläpp och sekundärt med vatten och eventuellt ytterligare genom hamnverksamheten. Under 1980-talet användes mycket stora mängder klorparaffiner som mjukgörare. En lämplig inledande utredning kan t.ex. vara att undersöka om Angelskogsvikens mynningsområde har undersökts eller muddrats, vilket lämpligen utförs i en MIFO fas 1-utredning. Andra exempel på sekundär spridning som man inte kan utesluta att hamnverksamheten kan ha åstadkommit är spridning orsakad av markarbeten även omfattande eventuella ledningsgravar som fyllts med genomsläppligt material. I detta sammanhang är t.ex. en längre tillbaka i tiden nedlagd verksamhet med skrotning av fartyg av särskilt intresse. När det gäller framtida markarbeten uppfattar länsstyrelsen kommunens framställning så att sådana arbeten över huvud taget inte kommer att ske. Detta motsägs dock av att kommunen även förklarar sig vara väl införstådd med att reglerna i 10 kap. miljöbalken kommer att iakttas om anläggningsarbeten utförs inom verksamhetsområdet.

Länsstyrelsen anser dessutom att även om det inte har planerats några anläggningsarbeten går det inte att utesluta att oplanerade markarbeten måste göras. Exempel på sådana arbeten är om eventuella befintliga elledningar, dagvattenledningar och liknande behöver repareras eller bytas ut eller om ett olycksartat utsläpp av drivmedel, hydraulolja eller annan kemisk produkt behöver saneras. Det är inte heller ovanligt att kajer behöver repareras på grund av underminering särskilt när kajerna som i detta fall utgörs av åkanter. Det är också viktigt att beakta risk för att det finns förorenade områden när ytor asfalteras eller när asfaltbeläggningar repareras. Det gäller åtminstone inom det område där dopningen av virke skedde och där doppat virke lagrades. Erfarenheter från undersökningar på andra sådana platser visar att mycket höga dioxinhalter kan finnas uppe i det allra översta markskiktet. Om man inte vet var denna typ av föroreningar kan finnas är risken stor vid alla ingrepp i marken inklusive mycket ytligt arbete att människor kan exponeras eller att föroreningar sprids okontrollerat genom att överskottsmassor förs bort.

Sammanfattningsvis anser länsstyrelsen att kommunen har så stort ansvar att de krav som ställs genom föreskriva villkor gott och väl är skäliga. Kraven är också välmotiverade från miljösynpunkt och ligger med god marginal under kravnivåer som kan anses vara ekonomiskt orimliga. Länsstyrelsen hänvisar också till Miljööverdomstolens dom MÖD Mål nr M 3455-06 dom den 24 april 2007 inte minst när det gäller skäligt ansvar och behovet av att föreskriva villkor som medger att förorenade områden kan hanteras ändamålsenligt utan att tillståndets rättskraft hindrar det.

Slutligen vill länsstyrelsen kommentera vad kommunen framfört om avsikten att iaktta reglerna i 10 kap. miljöbalken och hamnverksamhetens tillåtlighet. Länsstyrelsen ifrågasätter inte kommunens avsikter att iaktta bestämmelserna i 10 kap. miljöbalken. För att kunna iaktta bestämmelserna är det emellertid nödvändigt att det tas fram bättre kunskaper om förhållandena på platsen. Länsstyrelsen har dock i den slutliga bedömningen inte ansett att betydelsen av kunskapsbristerna är så stor att tillstånd skulle vägras. Beträffande tillsynsmyndighet för förorenade områden enligt villkoren i tillståndet konstaterar länsstyrelsen att den miljöfarliga verksamheten

(hamnverksamheten) är prövningspliktig. Enligt punkten B5 i bilagan till förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken gäller då att länsstyrelsen är tillsynsmyndighet beträffande primära eller sekundära föroreningar som hamnverksamheten har orsakat eller orsakar i framtiden.

Ronneby kommun vidhåller i bemötande sitt yrkande och anför följande.

Kommunen är helt införstådd med att ett ansvar att vidta eventuella efterbehandlingsåtgärder inte har något som helst samband med den tillåtna hamnverksamhetens omfattning. Kommunen delar uppfattningen att när ett eventuellt behov av efterbehandling uppkommer ska frågan hanteras enligt reglerna i 10 kap. miljöbalken och inte, såsom länsstyrelsen nu beslutat, villkoras i samband med prövning av hamnverksamheten enligt 9 kap. Det kan inte vara lagstiftarens mening att villkor och eventuellt behov av efterbehandling schablonmässigt ska föreläggas i samband med tillståndsprövning av exempelvis en miljöfarlig verksamhet. Ett sådant förfarande sätter det lagstadgade regelverket i 10 kap. helt ur spel.

Att, som prövningsmyndigheten gör, åberopa tillståndets rättskraft enligt 24 kap.1 § miljöbalken som ett hinder för ingripande från tillsynsmyndigheten att framledes meddela nödvändiga tillsynsåtgärder får, enligt kommunens uppfattning, orimliga konsekvenser. Dessutom har kommunen, som miljö- och hälsoskyddsnämnden under prövningens gång föreslagit, naturligtvis åtagit sig att iaktta reglerna i 10 kap. miljöbalken om anläggningsarbeten eller liknande åtgärder vidtas inom verksamhetsområdet. Länsstyrelsens hänvisning till rättskraften innebär att myndigheten helt bortser ifrån kommunens uttalade och självklara åtagande att följa gällande lag.

I länsstyrelsens yttrande nämns ett flertal verksamheter som sägs ha bedrivits i eller i närheten av hamnområdet. Kommunen har inte ansvarat för någon av de uppräknade verksamheterna och motsätter sig bestämt att genom villkor i tillståndsprövningen tilldelas ansvar att utreda och klarlägga frågan om eventuell efterbehandling som andra verksamhetsutövare kan ha orsakat. Det är riktigt att fastighetsägare kan ha ett ansvar i frågan men kommunen ingår enligt 10 kap. 2 § miljöbalken inte i första ansvarskretsen. Etablerad praxis inom miljörätten är att tillsynsmyndigheten

utreder ansvarsfrågan genom att i första hand rikta eventuella krav mot respektive verksamhetsutövare.

Länsstyrelsen tar vidare upp frågan om sekundära föroreningar och risken för att hamnverksamheten skall orsaka spridning av sådana. Eventuella kvicksilverföroreningar från Angelskogsviken nämns som en risk. Denna vik ligger utanför hamnens verksamhetsområde och omfattas primärt inte av tillståndsprövningen. Det är för kommunen inte känt huruvida tidigare muddringar i området även har omfatta Angelskogsviken. Däremot är det, som framgår av tillståndsansökan, väl känt att avsevärda metalltransporter årligen tillförs Ronnebyåns mynningsområde (hamnen) via åns avbördning till Östersjön. Ett förhållande som rimligen inte kan ligga kommunen som verksamhetsutövare till last. Med hänvisning till resultaten av genomförda sedimentundersökningar i hamnområdet har kommunen bedömt att risken att hamnverksamheten ska orsaka negativ påverkan på miljön som ringa.

Den av länsstyrelsen åberopade domen (MÖD, 2007-04-24) kan enligt kommunens uppfattning inte anses utgöra ett prejudicerande rättsfall. Miljööverdomstolen har endast i det speciella fallet bedömt det vara ändamålsenligt och lämpligt att ta ett samlat grepp. Kommunen vill istället hänvisa till mål nr M 2889-05 vid miljödomstolen i Växjö, som grund för att de överklagade villkoren kan upphävas.

Länsstyrelsen har givits tillfälle att bemöta kommunens skrivelse och anför i huvudsak följande. Syftet med villkoren är att ge tillsynsmyndigheten behövligt stöd för att utföra tillsynen och att berörda skall få bättre kännedom om vilka risker som kan finnas samt att säkerställa att hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken uppfylls. Villkoren sätter inte regelverket i 10 kap. ur spel. Tvärtom ger villkoren tillsammans med bemyndigandet tillsynsmyndigheten möjlighet att fullt ut ställa krav i enlighet med reglerna i 10 kap. vilket annars bedöms som svårt på grund av tillståndets rättskraft. Kommunens syn på ansvarsfrågorna så som har redovisats i överklagningsärendet styrker enligt länsstyrelsens mening uppfattningen att tillsynsmyndigheten behöver ha goda möjligheter att agera.

Det är viktigt att beakta att verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter ofta har olika uppfattningar om tillämpningen av 10 kap. i de konkreta fallen. Detta illustreras bl.a. i domar av Växjö tingsrätt, miljödomstolen i målen M 3328-06 (dom 2007-03-09, M 3209-06 (dom 2007-05-28) och M 463-07 (dom 2007-08-22).

Länsstyrelsen anser inte att villkoren bestämmer ansvaret när det gäller misstänkta föroreningar från de verksamheter som länsstyrelsen nämnt. Syftet med villkoren är i stället att de utredningar om föroreningssituationen, som behöver ingå i underlaget för beslut om kommunens ansvar för föroreningarna, ska komma till stånd. Tillsynsmyndigheten har inga möjligheter att själv utreda den nämnda föroreningssituationen.

Att Angelskogsvikens mynningsområde inte ingår i det vattenområde som utgör själva hamnbassängen saknar betydelse. Avgörande är i stället den faktiska möjligheten att hamnverksamheten kan ha medfört att föroreningar spridit sig till vikens mynningsområde som bedöms innehålla en ackumulationsbotten. Det kan tilläggas att en mindre del av vikens tidigare mynningsområde har kommunen i relativt sen tid fyllt ut med en stenfyllnad som bildar en utbyggnad från östra kajens ände.

Länsstyrelsen vidhåller att Miljööverdomstolens dom den 24 april 2007 i mål nr M 3455-06 har prejudicerande betydelse för frågan om efterbehandlingsvillkor i tillstånd och att domen är vägledande när det gäller villkor 19 i tillståndet. Däremot liknar inte omständigheterna i det mål som prövats genom miljödomstolens dom den 6 mars 2006 i mål nr M 2889-05 nu aktuellt mål då frågan om efterbehandling inte har behandlats i tillåtlighetsprövningen. När det gäller Ronneby hamn finns det konkreta omständigheter som ger skäl att anta att det finns föroreningar som den som är ansvarig för hamnverksamheten och tillsynsmyndigheten för densamma behöver förhålla sig till. Länsstyrelsen har tidigare redovisat dessa förhållanden.

De hänsynsregler i 2 kap. som primärt berörs är de som är föreskrivna i 2, 3 och 8 §§ men om tillståndet inte säkerställer att förutsättningarna för att uppfylla de reg-

lerna blir tillfredsställande kan platsens lämplighet enligt 6 § behöva övervägas på nytt.

Länsstyrelsen vidhåller att det är skäligt att tillståndet förknippas med ett villkor om utredning av föroreningssituationen (villkor 19). Därigenom förbättras också kunskaperna så att länsstyrelsen bedömer att bestämmelsen i 2 kap. 2 § miljöbalken uppfylls i den utsträckning som kan anses rimlig när det gäller förorenade områden. Villkor 20 behövs för att säkerställa att åtgärder som verksamhetsutövaren avser att vidta inte får negativa konsekvenser genom att föroreningar sprids eller att människor exponeras för föroreningarna. I de situationer som det är fråga om är den som bedriver hamnverksamheten ansvarig för eventuell spridning eller exponering som villkoret avser. När det gäller villkoren 21 och 22 är det förutsatt att den ansvarige för hamnverksamheten är ansvarig för de föroreningar som villkoren gäller för. Villkoren syftar till att åtgärder skall komma till stånd utan dröjsmål som kan medföra risk för att föroreningarna sprider sig eller att viktig information går förlorad eller blir alltför svårtillgänglig. Villkor 23 gäller överblivna kemikalier och lagrat avfall och syftar till att förhindra att kemikalier och avfall blir kvar på platsen efter en nedläggning. Verksamhetsutövaren är ansvarig för hanteringen inklusive kvittblivning. Ett villkor med denna innebörd, om än med lite olika formuleringar, har länge, även under tiden då miljöskyddslagen gällde, ansetts vara motiverat att föreskriva när det gäller verksamheter i vilka kemikaliehantering kan förekomma och avfall kan uppstå. Länsstyrelsen kan inte erinra sig något fall när villkoret har ifrågasatts genom överklagande. Det förekommer fortfarande att man påträffar överblivna kemikalier i äldre nedlagda anläggningar. Avfall som lämnats kvar förekommer mer ofta. Kommunen har inte angett något skäl som motiverar att villkoret upphävs.

Ronneby kommun anför slutligen följande. Länsstyrelsens oro för att tillståndets rättskraft ska hindra tillsynsmyndigheten att fullt ut nyttja balkens tillsynsregler är obefogad och för kommunen helt främmande. Att reglerna i 10 kap. miljöbalken gäller vare sig någon åtar sig att följa dem eller ej är naturligtvis också en självklarhet. Kommunen vidhåller att det inte är skäligt att kommunens görs ansvarig för

utredningen om de efterbehandlingsbehov som till ävertys kan föreligga i området och som rör en till hamnen angränsande industri. Detta överensstämmer inte med miljöbalkens princip om att förorenarens ska betala. Det har heller inte framkommit något nytt som styrker att kommunens verksamhet på ett avgörande sätt bidragit till någon förorening som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Kommunen hävdar att man genom ansökan, dess kompletterande utredningar och i övriga handlingar i ärendet visat att verksamheten väl uppfyller gällande krav enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

DOMSKÄL

En tillståndsprövning enligt miljöbalken innebär bl.a. att de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. konkretiseras i form av villkor. Enligt 22 kap. 25 § första stycket miljöbalken kan en tillståndsdöm bl.a. innehålla villkor som behövs med avseende på kontroll och efterbehandling (punkterna 3 och 10). Enligt 22 kap. 25 § tredje stycket får det överlåtas åt tillsynsmyndighet att fastställa villkor av mindre betydelse. Motsvarande reglering gäller även för ärenden som prövas av länsstyrelsen (jfr 19 kap. 5 § miljöbalken).

Enligt 2 kap. 2 § miljöbalken skall alla som bedriver en verksamhet skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning för att skydda människors hälsa eller miljön mot skada eller olägenhet. Enligt 2 kap. 7§ gäller detta i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla kravet.

Enligt 2 kap. 8 § miljöbalken ansvarar alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön för att denna avhjälpas i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap. Enligt 8 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken skall den nämnda bestämmelsen tillämpas även beträffande äldre miljöfarlig verksamhet vars faktiska drift pågått efter den 30 juni 1999, om verkningarna alltjämt pågick vid miljöbalkens ikraftträdande och det finns behov av att avhjälpa skador eller olägenheter orsakade av verksamheten. Enligt 10 kap. 4 § skall, när ansvarets omfattning bestämmes, beaktas hur lång tid som

har förflutit sedan föroreningarna ägt rum, vilken skyldighet den ansvarige hade att förhindra framtida skadeverkningar och omständigheterna i övrigt. Om en verksamhetsutövare visar att han bidragit till föroreningen endast i begränsad mån skall även detta beaktas.

Enligt 10 kap. 8 § miljöbalken kan en ägare till en fastighet eller anläggning förpliktigas att svara för utredningskostnader som rör fastigheten i den utsträckning det är skäligt med hänsyn till den nytta ägare kan antas få av utredningen, även om denne primärt inte kan göras ansvarig för själva efterbehandlingen.

Enligt 24 kap. 1 § miljöbalken gäller beslut om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som har meddelats av länsstyrelse mot alla såvitt avser frågor som har prövats i beslutet. Bestämmelsen innebär att en tillståndshavare i allmänhet kan känna sig säker för ytterligare miljökrav beträffande verksamheten med stöd av balken, exempelvis enligt hänsynsreglerna i 2 kap. (Bengtsson m.fl. Miljöbalken En kommentar del II sid. 24:5). Enligt 26 kap. 9 § tredje stycket miljöbalken får förelägganden eller förbud inte begränsa ett beslut om tillstånd som har rättskraft enligt 24 kap. 1 §.

Enligt 26 kap. 22 § miljöbalken är den som bedriver miljöfarlig verksamhet skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Av det ovan sagda framgår att det inte finns några formella hinder mot att meddela villkor av de slag som länsstyrelsen gjort. Det kan även vara lämpligt med hänsyn till tillståndets rättsverkan. En förutsättning är emellertid att det finns ett klart samband mellan den verksamhet som nu är under prövning och de föroreningar som kan förekomma inom fastigheten och dess omgivningar. Däremot kan det förhållandet att kommunen äger fastigheten inte ensamt utgöra grund för villkorskrav vid en tillståndsprövning av en verksamhet. I nu aktuellt fall har hamnverksamhet bedrivits under lång tid utan avbrott. Det framstår som sannolikt att denna verksamhet såväl direkt som indirekt kan ha bidragit till att föroreningar förflyttats och lagrats i mark och bottensediment.

Villkor 19 innebär krav på att kommunen skall utreda tidigare förorenade områden enligt den s.k. MIFO fas 1-modellen. Arbetet innebär insamling av tillgängliga data om efterbehandlingsobjektet genom bl.a. platsbesök, intervjuer, kart- och arkivstudier samt sammanställning och utvärdering av uppgifterna med avseende på föreningarnas farlighet, föroreningsnivå, spridningsförutsättningar och områdets känslighet och skyddsvärde. Arbetsmodellen omfattar inga provtagningar i fas 1. Villkoret har kombinerats med en delegation till tillsynsmyndigheten att meddela ytterligare villkor avseende utredningar, undersökningar och/eller åtgärder beträffande förorenade områden.

Kommunen hänvisar till de sedimentundersökningar som genomförts 2005 i hamnområdet och anser att ytterligare utredningar om efterbehandlingsbehov inte behövs. Dessutom anser kommunen att man i allt väsentligt inte är ansvarig för de föroreningar som eventuellt kan finnas i området. Länsstyrelsen menar å sin sida att den redovisning som lämnats i ansökan är otillräcklig för att kunna bestämma kommunens efterbehandlingsansvar i detalj. Miljödomstolen delar länsstyrelsens uppfattning men anser att frågan om slutligt efterbehandlingsansvar inte är av sådan mindre betydelse att den bör överlåtas till tillsynsmyndighetens avgörande. Villkor 19 ska därför upphävas och kommunen åläggas att under en prøvotid genomföra motsvarande utredning. Redovisning bör kunna ske samtidigt med annan föreskriven prøvotidsredovisning.

Villkor 20 anger att markanvändningen, anläggningen eller verksamheten inte får ändras med mindre än att risken för påverkan på förorenat område utretts och tillsynsmyndigheten godkänt utredningen och eventuella behövliga åtgärder.

Kommunen uppger att man inte avser att utöka antalet kajer, utrustning eller personal och att tillståndet inte föranleder någon byggnation på fastigheten. Samtidigt förklarar sig kommunen vara införstådd med att reglerna i 10 kap. miljöbalken ska iakttas om anläggningsarbeten utförs inom verksamhetsområdet.

Länsstyrelsen anser att det inte går att utesluta att oplanerade markarbeten måste göras. Som exempel på sådana arbeten är reparation av befintliga el- eller dagvat-tenledning, kajer och asfaltsbeläggningar, eller sanering av ett olycksartat utsläpp av drivmedel o.dyl.

Planerade ändringar av en verksamhet regleras i 5 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Något särskilt villkor om detta behövs därför inte. Likaså finns en skyldighet enligt 6 § andra stycket förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll att i händelse av driftsstörningar eller liknande omgående underrätta tillsynsmyndigheten om detta. Reparations- och underhållsåtgärder kan däremot behöva regleras när det finns risk för att markföroreningar friläggs. Något omfattande utredningsarbete torde i dessa fall normalt inte behövas, utan det bör räcka med en föranmälan av markarbetena till tillsynsmyndigheten.

Villkor 21 anger att utredning ska göras om den tillståndsgivna verksamheten skulle orsaka föroreningar i framtiden. Enligt länsstyrelsen syftar villkoret till att åtgärder ska komma till stånd utan dröjsmål som kan medföra risk för att föroreningarna sprider sig eller att viktig information går förlorad eller blir svårtillgänglig.

Tillståndsprovningen syftar bl.a. till att fastställa villkor om försiktighetsmått och utsläppsgränser för att förebygga att verksamheten orsakar förorening i omgivningen. Om trots detta förorening av någon betydelse skulle uppstå måste det betraktas som en sådan olägenhet som inte förutsågs när verksamheten tilläts, varvid om-
prövningsbestämmelserna i 24 kap. kan aktualiseras. Något särskilt villkor behövs inte, varför villkor 21 ska upphävas. Miljödomstolen erinrar om att ett tillståndsbeslut inte hindrar tillsynsmyndigheten från att meddela sådana brådskande förelägganden eller förbud som är nödvändiga för att undvika att ohälsa eller allvarlig skada på miljön uppkommer.

Villkor 22 och 23 reglerar de undersökningar och saneringar som kan behöva genomföras i händelse av att verksamheten avvecklas. Sådana villkor förekommer

normalt i tillståndsbeslut för verksamheter som typiskt sett kan ge upphov till efterbehandlingsbehov. Kraven bör i första hand avse en plan för sanering och efterbehandling och utformas enligt praxis. Ett nytt villkor bör ersätta villkoren 22 och 23 på sätt som framgår av domslutet.

Den av länsstyrelsen meddelade delegationen bör omformuleras på sätt som motsvarar villkorens ändrade lydelse.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2

Överklagande senast den 21 februari 2008. Prövningstillstånd krävs.

Håkan Nordling

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit lagmannen Håkan Nordling, ordförande, miljörådet Bertil Varenius samt de sakkunniga ledamöterna Lars Wennerstål och Kjell Karlsson.

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Miljöprövningsdelegationen

Aktbilaga

BESLUT

2007-07-16

Ronneby Kommun
Stadshuset
372 80 Ronneby

Bilaga 1

1 (23)

Dnr 551-1662-04
1081-175

MPD 20-06 18

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Miljödomstolen

Ink. 2007-08-28

Akt 12389/07
Aktbil 2 rot 7

TILLSTÅND ENLIGT MILJÖBALKEN

BESLUT

Länsstyrelsen lämnar Ronneby kommun (organisationsnummer 2120000837) tillstånd enligt 9 kapitlet miljöbalken (1998:808) till befintlig hamnanläggning och driften av densamma inom fastigheten Ronneby 27:1, Ronneby kommun. Tillståndet innefattar följande verksamheter och anläggningsdelar (inom parantes anges i förekommande fall verksamhetskod och prövningsnivå enligt bilaga till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd):

- Lastning och lossning av fartyg med en bruttodräktighet av minst 1 350 (63.22-1 B)
- Anlöp av mindre fiskebåtar och fritidsbåtar
- Bunkring av fartyg
- Interna transporter
- Lagring av timmer (-t2 C)
- Tillfällig lagring av makadam
- Tillfällig lagring av allehanda varor och gods
- Mellanlagring av farligt avfall (90.005-1 B)
- Mellanlagring av annat avfall än farligt avfall (90.002-3 B)
- Tillfällig lagring av annat avfall än farligt avfall (90.002-2 C)
- Tvättning av maskiner m.m.
- Oljeavskiljare inom östra och västra hamnområdena och ledning därifrån
- Uppställning av dieseltank/ar
- Andra kringverksamheter som ingår i normal hamnverksamhet

Tillståndet omfattar mottagning av 150 000 ton gods per år.

Tillståndet omfattar inte vattenverksamhet i form av rensningar eller dylikt.

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen godkänner, med stöd av 6 kap 9 § miljöbalken, miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Postadress	Besöksadress	Telefon/Telefax	E-post/webbplats:	Postgiro	Bankgiro	Org.nr
SE-371 86 KARLSKRONA	Ronnebygatan 22	0455-870 00 0455-875 45	lansstyrelsen@k.lst.se www.k.lst.se	3 51 80-9	5051-4694	202100-2320

För tillståndet ska följande slutliga villkor gälla

Allmänt

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Ronneby kommun har angett i ansökningshandlingarna eller i övrigt åtagit sig i ärendet om inte annat framgår av nedanstående villkor.

Utsläpp till vatten

2. Tvättning av fordon och annan maskinutrustning får endast ske på plats där tvättvattnet kan passera oljeavskiljare.
3. Dagvattenbrunnar ska vara väl utmärka. Utrustning för tätning av dagvattenbrunnar ska finnas lätt tillgängligt.
4. Funktionen hos de oljeavskiljare som avses minska utsläpp från hamnverksamheten ska fortlöpande kontrolleras så att utsläppen av kolväten begränsas. Om det finns behov av larm för övervakningen ska det finnas och ha tillfredsställande funktion.

Kemikalier och avfall

5. Flytande eller lättlösliga kemikalier, oljeprodukter och avfall (inklusive farligt avfall) ska förvaras och hanteras så att utsläpp till mark och ytvatten inte kan ske genom läckage, spill eller olyckshändelse. Utrymmen för förvaring ska ha täta golv, sakna golvavlopp samt vara invallade. Invallningar ska vara så konstruerade att den största behållarens volym, dock minst 10 % av den totala volym som förvaras inom invallningen, kan innehållas. Invallningar ska vara försedda med tak eller annat skydd mot regn och vara konstruerade i material som kan stå emot de produkter som förvaras i dem. Invallningar/behållare ska vara ändamålsenliga, säkra och skyddade mot påkörning.
6. Saneringsmedel och saneringsutrustning ska finnas lättillgängliga vid anläggningen.
7. Avfall av olika slag som uppkommer inom verksamheten och som fartyg lämnar i hamnen ska samlas upp och förvaras var för sig för att underlätta den miljömässigt bästa vidarebehandlingen. Avfallet ska i största möjliga utsträckning upparbetas, återanvändas eller nyttiggöras på annat sätt.
8. Utformning och placering av utrymme för kemikalier, oljeprodukter, brandfarliga varor och farligt avfall ska ske i samråd med räddningstjänst och tillsynsmyndighet.

Kunskap, drifts- och säkerhetsinstruktioner

9. Kemikalier och kemikalieavfall ska vara märkt så det tydligt framgår vad de innehåller.
10. All personal ska ha erforderliga kunskaper om risker, skyddsåtgärder och regler förknippade med verksamheten. Drifts- och säkerhetsinstruktioner ska finnas upprättade för samtliga hanteringsmoment som är förenade med miljörisker. Lastning och lossning ska övervakas av kompetent personal.

Renhållning

11. Kajer och övriga ytor inom hamnområdet ska hållas rena genom regelbunden sopning.
12. Mottagning, hantering och lagring av godstyper som kan ha betydelse för störning på den yttre miljön ska ske på sådant sätt att spridning av produkt utanför hanterings- och lagringsytor inte sker.
13. Lastning och lossning över kaj av material samt drivmedelsbunkring ska ske så att spill på kaj och i vattnet undviks.

Olyckstillbud och brand

14. Anläggningen ska utformas och verksamheten bedrivs så att brandrisk förebyggs samt vara försedd med erforderlig utrustning för brandsläckning.
15. Inom anläggningen ska finnas utrustning, t.ex. oljelänsor och absorptionsmedel, för att kunna ta hand om mindre miljöfarliga utsläpp. Vilken utrustning som ska finnas ska avgöras i samråd med den kommunala räddningstjänsten och tillsynsmyndigheten.
16. Område där kemikalier och kemikalieavfall förvaras ska hållas otillgängligt för allmänheten när anläggningen inte är bemannad.

Uppställningsplats för fordon lastade med farligt gods

17. Fordon lastade med farligt gods får inte uppställas inom hamnens område med mindre än att en särskild uppställningsplats anordnas. Uppställningsplatsen ska vara utformad så att ett eventuellt utsläpp inte sprider sig till mark eller vatten samt att räddningstjänsten har goda möjligheter att omhänderta ett eventuellt utsläpp.

Kontroll

18. Omfattningen av kontrollen enligt förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarers egenkontroll och Naturvårdsverkets föreskrifter om genomförande av mätningar och provtagningar i vissa verksamheter (NFS 2000:15) ska redovisas i ett sammanhållet dokument (kontrollprogram) till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter det att detta tillstånd vunnit laga kraft. Förutom den kontroll som krävs enligt nämnda bestämmelser ska det också beskrivas hur samordningen av risk- och säkerhetsarbetet samt beredskapsplaneringen för olyckshändelser inom hamnområdet i stort utformas. Resultat av riskanalys som ska utföras enligt villkor nr 23 ska därvid redovisas.

Efterbehandling

19. Verksamhetsutövaren ska i samråd med tillsynsmyndigheten inom sex månader från det att detta beslut har tagits i anspråk påbörja utredning enligt MIFO fas 1, Naturvårdsverkets rapport 4918 "Metodik för inventering av förorenade områden" för att kartlägga eventuella behov av sanerings- och efterbehandlingsåtgärder av mark, grundvatten och sediment samt anläggningar och byggnader.
20. Markanvändningen, anläggningen eller verksamheten får inte förändras så att något förorenat område enligt 10 kap 1 § miljöbalken kan påverkas på så sätt att riskerna för människors hälsa eller för miljön ökar eller att efterbehandlingsåtgärder hindras

eller försvåras. När förändringar avses genomföras ska en utredning om risken för att ändringarna kan komma att påverka något förorenat område inlämnas till tillsynsmyndigheten. Ändringar som är tillåtliga enligt ovan får inte genomföras förrän tillsynsmyndigheten har godkänt utredningen och eventuella behövliga åtgärder genom dokumenterat beslut.

21. Om den tillståndsgivna verksamheten orsakar föroreningar som uppmärksammas medan verksamheten pågår ska de utredningar, som behövs för att kunna avgöra om det har uppkommit något förorenat område enligt 10 kap, 1 § miljöbalken, utföras utan onödigt dröjsmål. Om verksamheten har orsakat ett sådant område ska lämpliga efterbehandlingsåtgärder utredas och genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten.
22. Om den tillståndsgivna verksamheten eller någon del av verksamheten avvecklas ska avvecklingen omfatta genomförande av utredningar som behövs för att kunna avgöra om verksamheterna eller delverksamheterna har gett upphov till något förorenat område enligt 10 kap 1 § miljöbalken. Om verksamheten har orsakat ett sådant område ska lämpliga efterbehandlingsåtgärder utredas och genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten.
23. Om den tillståndsgivna verksamheten eller någon del av verksamheten avvecklas ska avvecklingen omfatta bortforsling av överblivna lagrade kemiska produkter och avfall från verksamheten eller delverksamheten för slutligt omhändertagande enligt gällande bestämmelser. Åtgärderna ska godkännas av tillsynsmyndigheten.

*Risikanaly*s

24. Ronneby kommun ska fortlöpande identifiera och analysera risk för händelser som kan vålla skador på människors hälsa och den yttre miljön. Arbetet ska ske i samråd med räddningstjänsten eller annan sakkunnig med god kompetens inom området. Utredningen ska särskilt identifiera risker för olyckor och konsekvenser i händelse av olyckor vid hantering av brandfarlig vara. Analysen ska innefatta förslag på riskreducerande åtgärder. Kommunens ställningstagande till vilka åtgärder som behöver vidtas ska anges i en åtgärdsplan. Riskanalysen och åtgärdsplanen ska dokumenteras och finnas tillgänglig för tillsynsmyndigheten. Riskanalysen och åtgärdsplanen ska följas upp och revideras vid behov. Vidtagna åtgärder ska redovisas i den årliga miljörapporten.

Prövotid

Länsstyrelsen uppskjuter under en prövotid fastställande av slutliga villkor för tillåtliga bullernivåer, anslutning av fartyg till landström när fartygen ligger vid kaj samt, efter genomförd riskutredning, vilka slutliga tekniska skyddsåtgärder som ska gälla för hantering av brandfarlig vara (22 kap 27 § miljöbalken, jämförd med 19 kap 5 § 10. samma balk). Under prövotiden gäller följande utredningsvillkor:

U1. Ronneby kommun ska kartlägga nuvarande bullersituation som orsakas av hamnverksamheten och utreda de ekonomiska och tekniska förutsättningarna för att kunna innehålla naturvårdsverkets riktvärden för buller från nyetablerad verksamhet.

U2. Ronneby kommun ska tillsammans med Sjöfartsverket närmare utreda de teknisk-ekonomiska möjligheterna samt miljöeffekterna med att ansluta fartyg till landström när fartygen ligger vid kaj.

Under prövotiden och intill dess länsstyrelsen bestämmer annat gäller följande provisoria föreskrift:

P1. Buller från verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå räknat som riktvärde utornhus vid bostäder, utbildningslokaler och vårdlokaler än

55 dB(A) helgfri måndag-lördag kl.07-18

45 dB(A) alla dygn kl. 22-07

50 dB(A) övrig tid

Momentana ljud kl.22-07 alla dygn får uppgå till högst 55 dB(A).

Redovisning av utredningarna samt förslag till slutliga villkor med angivna åtgärder ska ha kommit in till länsstyrelsen *senast den 1 september 2008*.

Definition:

Med **riktvärde** avses ett värde som, om det överskrids mer än tillfälligt, ska föranleda att verksamhetsutövaren vidtar åtgärder för att förhindra att överskridandet upprepas.

Överlåtelse till tillsynsmyndigheten att föreskriva villkor

Med stöd av 19 kap 5 § 1st. p 8 och 22 kap 25 § 3 st. miljöbalken överlåter länsstyrelsen åt tillsynsmyndigheten att meddela ytterligare villkor avseende

- utredningar, undersökningar och/eller åtgärder som ur förorenings- och sanerings synpunkt kan anses behövliga med hänsyn till vad som nu föreskrivits beträffande förorenade områden och de utredningsresultat som kan komma fram ur det,
- oljeavskiljarna.

Tillståndets giltighet

Tillståndet gäller tills vidare.

Delgivning

Delgivning av detta beslut ska ske genom att länsstyrelsen kungör det i länets dagstidningar (16 § delgivningslagen (1970:428)), se bilaga.

Hur beslutet kan överklagas

Detta beslut kan överklagas hos Växjö tingsrätt, miljödomstolen, se bilaga.

UPPLYSNINGAR

För verksamheten gäller även andra bestämmelser

Detta tillstånd befriar inte tillståndsinnehavaren från att iaktta vad som föreskrivs i annan författning för den verksamhet eller anläggning som avses med tillståndet. Länsstyrelsen vill särskilt erinra om de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbal-

ken, verksamhetsutövarens förpliktelser enligt förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll, avfallsförordningen (2001:1063) och föreskrifter meddelade av Sjöfartsverket gällande avfall och utsläpp av avloppsvatten från fartyg

Lagstiftning om hantering av brandfarliga och explosiva varor

Verksamhetsutövaren ska beakta lagstiftning som gäller brandfarliga och explosiva varor bl.a. finns bestämmelser i

- Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1996:3) om förbudsanslag och varningsanslag samt märkning av rörledningar vid hantering av brandfarliga varor
- Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 2000:2) om hantering av brandfarliga vätskor med ändringar i SÄIFS 2000:5
- Statens räddningsverks författningssamling (SRVFS 2005:10) med vissa bestämmelser om brandfarliga vätskor
- Lag (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor
- Förordning (1988:1145) om brandfarliga och explosiva varor
- Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2003:24) och ändringsföreskrift (NFS 2006:16) om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid lagring av brandfarliga vätskor.

Tillsyn och egenkontroll

Bestämmelser om tillsyn över efterlevnaden av detta tillstånd, företagets egenkontroll m.m. finns i 26 kap miljöbalken, i förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken samt i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll. Enligt den sist nämnda förordningen är verksamhetsutövaren bl.a. skyldig att omgående underrätta tillsynsmyndigheten om driftstörning eller liknande händelse som kan leda till olägenhet för människors hälsa eller miljö.

Det är verksamhetsutövarens skyldighet att på eget initiativ se till att egenkontrollen är tillräckligt omfattande och fungerar väl, samt revideras regelbundet. Tillsynsmyndigheten kan begära att verksamhetsutövaren skall lämna förslag till kontrollprogram eller förbättrande åtgärder (26 kap 19 § miljöbalken).

Det åligger verksamhetsutövaren att till tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen samt utföra eller bekosta undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen (26 kap 21 och 22 §§ miljöbalken).

Utövare av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap 6 § miljöbalken ska årligen lämna in miljörapport till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter utgången av det kalenderår som miljörapporten avser (26 kap 20 § miljöbalken och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2006:9) om miljörapport.

Ändring av verksamheten

Det är förbjudet att ändra verksamheten utan tillstånd från länsstyrelsen (5 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd). Om ändringen är mindre och inte innebär att en olägenhet av betydelse för människors hälsa

sa eller miljön kan uppkomma, krävs anmälan till tillsynsmyndigheten (21 § nyss nämnda förordning).

Bedrivs en miljöfarlig verksamhet av annan än den som meddelats tillståndet är den nye verksamhetsutövaren skyldig att snarast upplysa tillsynsmyndigheten om det ändrade förhållandet (32 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd).

Årlig avgift för tillsyn och prövning

Årlig avgift ska betalas enligt förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Avgiften bestäms i ett särskilt beslut från länsstyrelsen. Om kommunen har tillsynsansvaret för anläggningen tar även kommunen ut en avgift för tillsynen.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET OCH MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Tidigare beslut

Hamnverksamheten är inte tidigare prövad enligt miljölagstiftningen.

Ärendets handläggning

Tidigt samråd har skett med länsstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden i Ronneby kommun. Särskilt berörda, privatpersoner/övriga fastighetsägare på Sandviksvägen och Hamnvägen har kontaktats brevledes. Allmänheten har informerats via annons i lokalpress.

Länsstyrelsen har beslutat att verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan, enligt förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Utökad samråd har därför genomförts.

Utökad samråd har skett med Naturvårdsverket, Naturskyddsföreningen i Blekinge, Svenska Sydkustfiskarnas Centralförbund, Fiskeriverket, Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Sydkustens marinbas, Sandviks Samhällsfällighetsförening, Räddningstjänsten Östra Blekinge och Ronneby kommun.

Ansökan inklusive miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts och handlingarna hållits tillgängliga för allmänheten i enlighet med bestämmelserna i miljöbalken. Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Ronneby kommun och Räddningstjänsten Östra Blekinge har yttrat sig över ansökan. Verksamhetsutövaren har getts möjlighet att bemöta yttrandena och har också inkommit med synpunkter och kompletteringar.

Ansökan med åtaganden och yrkanden

Ansökan avser tillstånd för Ronneby kommun att på fastigheten Ronneby 27:1 bedriva hamnverksamhet. Det totala antalet anlöp av handelsfartyg i kommersiell drift till kaj kommer att uppgå till högst 50 st per år. Någon reglering av anlöp för mindre båtar t.ex. garnbåtstyp anses inte behövas.

Ronneby kommun har förbundit sig att kunna ta emot 150 000 ton gods per år vilket motsvarar ca 50 fartygsanlöp per år.

Bolagets förslag till villkor:

Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller från befintlig industri ska gälla för verksamheten.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Av ansökningshandlingarna framgår bl.a. följande:

Verksamhetsbeskrivning

I Ronneby Hamn bedrivs sedvanlig hamnverksamhet. Fartyg som anlöper hamnen lastar och lossar främst timmer och i begränsad omfattning sker även lastning och lossning av styckegods, maskiner m.m. Under senare tid lastas även stenkross som transporterats till hamnen med bil. Hamnen har ingen teknisk utrustning för att hantera containerlaster m.m. Det går inte att precisera vilka typer av gods som kommer att hanteras i hamnen framöver.

De fartyg som anlöpt hamnen under de senaste åren har i de flesta fallen anlöpt, lossat och avseglat inom ca 12 timmar. Det går inte att reglera vilka tider under dygnet som fartyg anlöper till eller avgår från en allmän hamn. Normalt lastas fartyg under dagtid men timmer kan komma att lastas/lossas även under övriga delar av dygnet.

Sökt verksamhet beräknas alstra en lastbilstrafik av 2500 fordon per år. Lastning och lossning av fordon kan ske under hela dygnet.

Hamnen sköter in- och uttransport av foder och slaktad fisk från närbelägen fiskodling. Garnbåtar lossar fisk i hamnen. Verksamheten omfattar även kylhus som används till mellanlagring av fisk för vidare distribution. Ronneby Hamn ansvarar för detta kylhus men hyr ut det.

Drivmedelsbunkring av fartygen utförs genom att tankbilar kör ner till kajen. Drivmedlet överförs via slang till fartygen. Bunkringen övervakas enligt rutiner. Tankar på större fartyg är normalt inte försedda med överfyllnadsskydd. Mindre fartyg är oftast försedda med överfyllnadsskydd.

Kajer och upptagningsutrymmen

Inom hamnverksamheten finns ca 250 meter kaj på västra sidan och ca 160 meter på östra sidan. Kajplats finns för ca 10 fiskebåtar och 8-10 fritidsbåtar. Ca 26 000 m² upptagnings/uppläggningsytor finns.

Maskinpark

Två mobila kranar och två arbetsbåtar förekommer. Samtliga arbetsmaskiner drivs med diesel.

Produktionsförhållanden

Under senare år har antalet fartygsanlöp varit ca sex per år och inget fartyg över brutto-dräktighet på 1350. Hamnen har dock kapacitet att ta emot så stora fartyg.

Under år 2002 lossades 6 400 m³ sågtimmer och under år 2001 lossades/lastades 24,7 ton styckegods/maskiner.

Målsättning för Ronneby Hamn är att uppnå en godsomsättning om ca 150 000 ton per år. Detta motsvarar ca 50 fartygsanlöp per år. Hamnen har idag kapacitet att ta emot 50 fartygsanlöp per år med nuvarande utrustning och bemanning.

Miljökonsekvensbeskrivning

Ansökans omfattning och avgränsning gentemot annan verksamhet

Den geografiska avgränsningen utgörs av hamnområdets västra och östra delar samt tillhörande vattenområde.

På östa och västra kajerna finns uppläggningsplatser för timmer och styckegods och kajplatser för anlöpande fartyg och längre in i viken kajplatser för fritidsbåtar och arbetsbåtar.

Inom östra kajen har hamnen uppställningsplatser för hamnutrustning och båtar m.m. Vidare äger hamnen kontor och kylhus, bussgarage, lager och kontor inom östa kajen. På östra kajen finns mellanlager för farligt avfall och invallade dieseltankar.

Drift, skötsel och underhåll av oljeavskiljare på östra hamnområdet (används vid tvätt av bussbolag på östra hamnområdet) ingår. Oljeavskiljare finns på västra hamnområdet.

Inom hamnområdet finns andra fastighetsägare och verksamhetsutövare vars verksamhet består i lagerhållning av mattor, virke, byggmaterial, inredning av båtar samt kontor. Dessa verksamheter berörs inte av denna tillståndsansökan.

Underhållsmuddring bedöms behöva utföras ungefär vart 10-25 år. Vid behov kommer separat ansökan om vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken att inlämnas till miljödomstolen. Miljöeffekter av underhållsmuddring beskrivs således inte i denna miljökonsekvensbeskrivning.

Lokalisering, områdesbestämmelser

Hamnområdet ligger 3 km söder om Ronnebys centrum vid Ronnebyåns mynning. Hamnverksamhet har bedrivits på platsen sedan minst 1870-talet. Området är detaljplanlagt för hamn- och industriverksamhet.

Närmast samlade bostadsbebyggelse ligger ca 400 meter nordost om hamnområdet. I hamnens omedelbara närhet ligger industri och transportföretag. Mellan hamnområdet och bostäderna ligger industri. Närliggande fritidsbebyggelse på Aspan-området finns ca 300-400 meter öster om hamnen, på andra sidan vattenområdet.

Endast västra inseglingsrännan används av fartyg.

Detaljplan

Hamnområdet är detaljplanerat för hamnverksamhet.

Riksintresse för farled

Farleden in till Ronneby Hamn är av riksintresse.

Riksintresse för yrkesfiske

Delar av skärgårdsområdet mellan Gö udde och Torhamnsudde utgör områden av riksintresse för yrkesfisket.

Naturvård

Delar av Ronnebyfjärden och Angelskogsviken klassas i översiktsplan som ekologiskt känsligt område.

Närmaste riksintresse för naturvården och Natura 2000-område är Göhalvön, ca 2-3 km från hamnen. Naturreservatet Yttre Stekön ligger några km väster om hamnen

Vid Ekenäs badplats/camping och på öar västerut finns den rödlistade/hotade smalstäckran.

Kulturmiljö

I väster angränsar hamnområdet till ett område med bebyggelsemiljöintresse enligt kulturminnesvårdsprogram.

Friluftsliv

Ronnebyhamn och dess närområde utgör ett fint område för fågelskådning och fritidsfiske samt bad och friluftaktiviteter.

Miljöpåverkan

• Luft

Utsläpp till luft från förbränning av bränsle fås från ankommande, avgående och inneiggande fartyg. Vid full produktion, 50 fartygsanlöp per år, kommer luftutsläppen från fartyg att öka men även fortsättningsvis ligga på en låg nivå i jämförelse med andra hamnar. Även liggtiderna är korta, 12 timmar, vilket begränsar utsläppen från fartyg inom hamnområdet.

Vid utökning ökar transporter till och från hamnen. Ökningen av luftutsläppen från transporter kommer att påverka omgivningen marginellt.

Beräkning av fartygens utsläpp till luft för sökt verksamhet, 50 anlöp av godsfartyg och 500 anlöp av fiskefartyg per år.

Emitterade ämnen	Emissioner från fiskefartygen (ton/år)	Emissioner från godsfartygen (ton/år)
NOx	0,9	1,6
THC	0,07	0,1
CO	0,03	0,05
PM (stoft)	0,05	0,08
CO ₂	39	58
SO ₂	0,01	0,2

Beräkning av utsläpp från lastbilstrafik, 2 500 fordon per år, för sökt verksamhet (50 fartygsanlöp per år). Utsläppen har beräknats för sträckan från hamnen till påfart till E22 (ca 4 km). Medellast på lastbilarna har antagits till 30 ton. Den allmänna trafiken på vägen mellan hamnen och E22 är 2 400 fordon per dygn.

Emitterade ämnen	Emissioner (ton/år)
CO ₂	15,9
NOx	0,21
CO	0,07
HC	0,02

- Vatten

Dagvatten från stora delar av västra kajen avleds via en oljeavskiljare till Östersjön. Resterande ytor avvattnas direkt till Östersjön. Hamnen bedriver ingen verksamhet som medför att föroreningar kan följa med till recipienten annat än vid ett eventuellt spill eller olycksfall. Total avrinning till hamnbassängen från verksamhetsområdet är 16 m³ per år. Föroreningsutsläppen via dagvattnet är försumbara jämfört med de utsläpp som sker via Ronnebyån till hamnbassängen.

Spillvatten avleds via det kommunala avloppsnätet till Rustorps avloppsreningsverk. Det spillvatten som uppkommer vid tvättning av bussar på den östra delen av hamnområdet avleds via hamnens ena oljeavskiljare till avloppsreningsverket. Eventuell avspolning av fordon och annan maskinutrustning sker på spolplatta i anslutning här till.

Vid full produktion kommer utsläpp till vatten inte att öka.

- Påverkan på stränder, botten

Undersökning av sediment i Ronneby Hamn har gjorts. Föroreningarna förekommer inte i ovanligt höga halter undantaget ftalater. Risken bedöms som liten att hamnverksamheten orsakar negativ påverkan på miljön till följd av sedimentens innehåll av föroreningar.

- Buller

Buller till omgivningen uppkommer vid lastning, lossning och vid transporter till och från hamnen. Vid full produktion kommer tiden under vilken buller alstras att öka.

- Avfall

I verksamheten uppkommer följande avfallstyper: fast avfall, sludge, batterier, färg- och kemikalierester, spillolja och barkspill.

Avfallshanteringsplan finns för Ronneby hamn. Planen är godkänd av Sjöfartsverket.

Mottagningsanordningar, kärl, finns för brännbart avfall, komposterbart avfall och restavfall. Mellanlagringsstation för farligt avfall består av tre stycken täta invallningar; en för batterier, en för färg- och kemikalierester och en för oljespill.

Sludge från fartyg avlämnas med slamsugningsbil.

- Kemiska produkter

Kemiska produkter utgörs främst av drivmedel och färg för underhållsmålning.

Drivmedel, diesel, förvaras i en tank om 5 000 liter. Tanken är placerad på östra kajen och försedd med tak, invallning och påkörningsskydd. Övriga kemikalier förvaras i utrymmen under tak, på tät yta utan golvvavlopp i östra delen av hamnområdet.

Kylhuset har en totalt installerad köldmediemängd om 8 kg HFC.

- Farligt gods

Föreskrifter för fordon med farligt gods beträffande uppställningsplats, ankommande fartyg, hantering m.m. finns.

- Renhållning

Regelbunden maskinell sopning av hamnområdets hårdgjorda ytor sker för att minimera föroreningsutsläppen via dagvattenledningarna.

- Vatten- och energiförbrukning

Hamnen är ansluten till den kommunala vattenförsörjningen. Under år 2002 förbrukades 98 m³ vatten. Vattnet används för avspolning av båtarna, sanitära ändamål och viss leverans till fartyg.

Under år 2002 var elförbrukningen 134 991 kWh. Energin användes för drift av kylhus, uppvärmning av kontorslokal, belysning m.m.

Uppvärmning av lokaler sker med kombipanna (olja/el) som oftast eldas med olja. Ca 2 500 liter olja förbrukas årligen. Tanken står under tak på hårdgjord yta .

- Transportvägar

Tyngre transportfordon till och från hamnen får endast utnyttja Hamnvägen från hamnen och österut.

- Driftstörningar och olyckor

Miljöpåverkan till följd av driftstörningar och olyckor kan främst uppkomma vid hantering av drivmedel, kemikalier och farligt avfall och även från fordon inom hamnområdet kan utsläpp av drivmedel vid en olycka ske. Största risken för spill uppkommer vid påfyllning/avtappning av drivmedel. Personlig övervakning finns alltid vid dessa arbetsmoment.

Vid tankhaveri m.m. kommer tätning av samtliga gatubrunnar att ske för att hindra utsläpp till hamnbassängen via dagvattenledningarna.

För att begränsa spridning av utsläpp i hamnen tillkallas räddningstjänst för åtgärder; utlägg av oljelänsar.

Lotsplikt för in- och utsegling av fartyg krävs.

- Sedimentprovtagning i Ronneby Hamn

Provtagning av sediment i hamnen har utförts sommaren 2005. Sedimenten är måttligt förorenade av metaller, olja och PAH samt i en punkt måttligt till högt påverkade av PCB. Ftalater och nedbrytningsprodukter av DDT har också påträffats. Föroreningarna

förekommer inte i ovanligt höga halter vid jämförelse med andra sediment i stadsmiljö/hamnmiljö. Ett undantag är troligen uppmätta halter av ftalater vilka dock inte bedöms innebära toxiska effekter på vattenlevande organismer.

Påverkan på sedimenten i hamnområdet från hamnverksamheten bedöms som begränsad särskilt med tanke på de relativt få anlöpen per år. Viss påverkan sker dock främst från större fartyg och på grundare vatten. Naturlig påverkan fås också från varierande utströmning från Ronnebyån och vågpåverkan samt strömmar i samband med större vindhastigheter.

Sammantaget bedöms risken som liten att hamnverksamheten skulle orsaka negativ påverkan på miljön till följd av sedimentens innehåll av föroreningar.

Undersökning/provtagning av förekomst av nonylfenol i mark eller sediment har inte gjorts.

Redovisning av de allmänna hänsynsreglerna

Kunskapskravet

För att begränsa störningar från verksamheten har kommunen en välutbildad och kompetent personal som fortlöpande har kontakter med myndigheter och representanter för branschen.

Försiktighetsprincipen

Vid val av utformning av teknik och skyddsåtgärder har en väl etablerad och kommersiellt tillgänglig teknik valts mot bakgrund av försiktighetsprincipen.

Lokaliseringsprincipen

En ny lokalisering kan varken samhällsekonomiskt eller miljömässigt vara försvarlig. Ronneby kommun anser att platsen väl uppfyller miljöbalkens mål och intentioner. Annan lokalisering än dagens kan inte bli aktuell.

Alternativ lokalisering skulle kräva utbyggnader och naturresursförbrukning i långt större utsträckning än vad fortsatt nyttjande av befintligt område kommer att medföra.

Hushållningsprincipen

Kommunen arbetar för en ökning av kustsjöfarten då sjöfarten är ett resurseffektivt transportmedel som kommer att öka i strävan mot en långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

Produktvalsprincipen

Kommunen arbetar kontinuerligt enligt den s.k. substitutionsprincipen dvs. man väljer alltid produkter som har så liten miljöpåverkan som möjligt.

Kontroll av verksamheten

Kontrollen av verksamheten kommer att utföras i enlighet med nyligen upprättat egenkontrollsystem.

Samråd

Vid det tidiga samrådet framkom följande:

Tarkett AB anser att den omfattning som hamnverksamheten har idag inte föranleder några synpunkter. Om verksamheten ökar enligt indikation i utskicket vill *Tarkett AB* påpeka följande:

- Från boende i närliggande villaområde kom tidigare synpunkter om störande buller från olika verksamheter i hamnområdet i vilket *Tarkett AB* är delaktigt. *Tarkett AB* har åtgärdat problemen och förhållandena upplevs vara förbättrade enligt Villaföreningen. Vore olyckligt om utökad verksamhet med ev. ökande buller åter skulle skapa missnöje hos de boende. Verksamhet kvällar, nätter och helger anses ytterligare störande.

- Vid ökad hamnverksamhet och därmed ökade transporter till och från hamnområdet kan trafiksituationen komma att upplevas som besvärligare.
- Tidigare har metallskrot (svarvspån och liknande) med innehåll av skärvätskor lagrats på hamnplanen. Besvärande lukt och läckage av lakvatten till mark och hamnbassäng förekom. Även stoft från elektrofilter från Kockums gjuteriverk skeppades ut från hamnen. Vid analys har påvisats ett flertal tungmetaller som också spårats i bottensediment i hamnbassängen. Tarkett AB motsätter sig dessa och liknande typer av hantering.
- Vid flera tillfällen har militära fartyg under uppankring vid kajen under lång tid kört dieselaggregat på tomgång. Vid ogynnsamma vindförhållanden når mycket besvärande dieselavgaser friskluftsintag till Tarkett AB:s fabrik. Eluttag borde istället ordnas.

Vid det utökade samrådet framkom följande:

Räddningstjänsten Östra Blekinge har inget att erinra under förutsättning att följande beaktas:

- Hantering av brandfarlig vara

All hantering av brandfarlig vara sker i enlighet med Räddningsverkets föreskrifter om brandfarliga och explosiva varor. T.ex. ska bränsletankar vara typgodkända, revisionsbesiktigade och försedda med avhufningsventil. Spillolja ska hanteras på ett betryggande sätt så att utsläpp undviks. För tankar över 1 m³ ska det bl.a. finnas uppsamlingsplåtar. Bränslehantering fordrar i regel tillstånd från byggnadsnämnden.

Mindre utsläpp av bränslen och spillolja i hamnen kan ske. Räddningstjänsten hanterar dessa utsläpp med oljelänsor.

- Konsekvenser av en större brand i närområdet

Vid en större brand hos intilliggande verksamhet, Tarkett AB, finns risk för utsläpp av försurande rökgaser och släckvatten. Utsläpp till luft kan då innehålla partiklar i form av sot och oxider, isocyanater, väteklorider och dioxiner. I samband med släckning av en större brand kommer mycket vatten att användas (100-tals m³) som kan rinna ut i havet

och leda till miljöstörningar. Vid förbränning av PVC bildas olika ämnen som kan ge en starkt försurande effekt. Dessa utsläpp kan innehålla saltsyra, isocyanater och dioxiner.

Räddningstjänsten bedömer dock att Tarkett AB bedriver ett aktivt och systematiskt arbete för att förhindra olyckor.

Det allvarligaste scenariot för en miljöskada i större omfattning är brand i ett lager med PVC som man inte lyckas släcka.

Fiskeriverket

- Biologi

Vattenmiljöer som ev. berörs av verksamheten (utsläpp etc.) bör utförligt beskrivas ur vattenbiologisk synpunkt (fisk- och fiskesynpunkt). Hur verksamheten planeras drivas inklusive åtgärder för att begränsa vatten- och luftföroreningar bör redovisas. Ronnebyån / Sörbybäcken har ett viktigt bestånd av havsvandrande öring.

- Översiktskartor, värdeområden

Riksintressen för yrkesfiske och naturvård, Natura 2000-områden samt övrigt biologiskt värdefulla områden bör redovisas där anläggningen med tillhörande utsläppspunkter framgår.

- Dagvatten

Möjligheterna/ambitionen att behandla uppkommet dagvatten i olje- och slamavskiljare innan det leds ut i ev. recipient bör redovisas. Halterna av olja (mineralbaserade oljor) i utgående vatten bör hållas < 1 mg/l. Avstängningsventiler bör finnas på utgående dagvattenledningar.

Det bör redovisas

- hur utsläppen av föroreningar via dagvatten till recipient (dels föroreningar från normal verksamhet, dels föroreningar från ofrivilliga utsläpp t.ex. släckvatten) begränsas,
- hur och var avspolning av fordon och annan maskinutrustning sker samt hur spolvattnet avses hanteras,
- möjligheterna till överfyllnadsskydd på båtar/fartyg för att undvika spill av bränsle till vattenmiljön i samband med bunkring av fartyg och tankning av båtar.

Yttranden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Ronneby kommun anser att det i tillståndet ska införas begränsningar i markanvändningen på fastigheten så att föroreningar från förorenad mark inte sprids vidare till omgivningen. Undersökningar med avseende på förorenad mark alltid ska ske så fort anläggningsarbete ska göras inom det aktuella området.

Räddningstjänsten i Östra Blekinge har inget att erinra angående att tillstånd för hamnverksamheten, Ronneby Hamn beviljas under förutsättning att Räddningstjänstens synpunkter nedan beaktas.

Vid besök i Ronneby Hamn den 30 juni 2006 konstaterades brister i hantering av brandfarlig vara som pågår i hamnen. Räddningstjänsten anser att länsstyrelsen bör ställa krav på att dessa brister åtgärdas i samband med att tillstånd beviljas då risk för olycka med miljöfarligt utsläpp som följd inte är försumbar. Ett helhetsgrepp bör tas beträffande hanteringen av brandfarlig vätska i hamnen. Hantering sker för tillfället på minst 8 olika platser och i cisterner av varierande kvalitet och utformning. Det bör dessutom finnas en föreståndare för brandfarlig vara (37 § förordning 1988:1145 om brandfarliga och explosiva varor) som ansvarar för hanteringen av brandfarlig vara inom hela hamnområdet och har möjlighet att stoppa hanteringen om den inte uppfyller de säkerhetskrav som ställs.

- Tillstånd för hantering av brandfarlig vara

Tillstånd krävs om mer än 3000 liter brandfarlig vätska hanteras yrkesmässigt utomhus på hanteringsstället (SÄIFS 1995:3). Betydligt större mängder brandfarlig vätska hanteras inom fastigheten Ronneby 27:1 än vad som uppges att verksamheten har tillstånd för (5000 liter dieselloja i cistern ovan mark). Hanteringen sker av personer eller organisationer som nyttjar hamnen. Hantering sker på minst 8 olika platser i hamnen.

Räddningstjänsten anser att tillståndet för brandfarlig ska omfatta all hantering av brandfarliga gaser och vätskor på hanteringsstället. Ronneby Hamn ska betraktas som

ett och samma hanteringsställe (hamnen som helhet). Vidare ska tillstånd finnas för den mängd brandfarlig vara som de aktuella cisternerna rymmer och inte den mängd som hanteras. Många lösningsmedelsbaserade färger klassas som brandfarlig vätska. Om sådana tas omhand på mellanlagringsstationerna ska även dessa finnas med i tillståndet för brandfarlig vara.

- Riskutredning

Räddningstjänsten anser att ansökan om tillstånd bör kompletteras med genomförd riskutredning för hantering av brandfarlig vara då denna hantering kan ge upphov till miljöskador genom såväl brand som utsläpp. Riskutredning ska göras i enlighet med vad som föreskrivs i SÄIFS 2000:2.

- Mellanlagringsstation för farligt avfall

Räddningstjänsten anser inte att förvaringsplatsen för spillolja uppfyller krav i Sprängämnesinspektionens föreskrifter SÄIFS 2000:2 kap 4,5,6 och SÄIFS 1996:3.

Bl.a. konstaterades följande brister:

Kärl för brännbart avfall finns i samma utrymme som fat för spillolja

Invallningen är utförd i plast

Vägg i anslutning till förvaringsplatsen är utförd med brädor i trä

Bilbatterier förvaras i anslutning till fat för spillolja

Förvaringen av spillolja sker i öppet kärl

Förvaringsplatsen saknar varnings- och förbudsanslag för brandfarlig vara

- Dieseltankar

Räddningstjänsten har noterat bl.a. följande brister vid olika dieseltankar inom området:

Varnings- och förbudsanslag enligt SÄIFS 1996:3 saknas

Brännbart material (lastpall) förekommer i invallning

Handbrandsläckare och sorptionsmedel inlåsta i en "sandlåda" vilket innebär att de kan vara svåra att komma åt i en nödsituation

En invallning saknar tak.

Sopkärl placerat i anslutning till cistern

Cistern nästan täckt med brännbart material

Påkörningsskydd saknas

Uppgift om senaste cisternkontroll saknas. Ev. har inte kontroll av cistern utförts enligt föreskrivet intervall

Ventil för dränering av invallning stod öppen vilket innebär att ett eventuellt läckage på cisternen skulle leda till ett okontrollerat utsläpp av diesel

Slang för tankning ligger utanför invallningen

- Uppställningsplats för fordon lastade med farligt gods

Det bör anordnas en särskild uppställningsplats för fordon lastade med farligt gods.

Uppställningsplatsen bör vara utformad så att ett eventuellt utsläpp inte sprider sig till mark eller vatten samt att räddningstjänsten har goda möjligheter att omhänderta ett eventuellt utsläpp.

- Utrustning för att begränsa ett eventuellt utsläpp

Ägaren eller nyttjanderättshavaren av hamnen bör vidta de åtgärder som krävs för att förhindra att miljöskadliga utsläpp sker till mark eller vatten och även planera för att kunna omhänderta mindre utsläpp av t.ex. olja. Räddningstjänsten anser därför att krav bör ställas på att hamnen har viss utrustning för att kunna ta hand om mindre miljöfarliga utsläpp som därmed inte behöver föranleda en räddningsinsats.

Verksamhetsutövarens, Ronneby kommun, bemötande av uppgifter

Yttrande från miljö- och hälsoskyddskontoret i Ronneby kommun

Kommunen förutsätter att reglerna i 10 kap. miljöbalken om ansvaret för utredning och efterbehandling av förorenade områden följs när frågan om eventuella anläggningsarbeten blir aktuella inom hamnområdet.

Yttrande från Räddningstjänsten Östra Blekinge

Kommunen ansvarar för de dieseltankar som tillhör hamnverksamheten. Huvuddelen av övriga tankar tillhör andra huvudmän och verksamhetsutövare.

Beträffande mellanlagringsstationen kommer kommunen att genomföra ändringar enligt räddningstjänstens synpunkter.

Ansökan om ändring av tillståndet för hantering av brandfarlig vätska kommer att inges.

Kommunen har genomfört en riskanalys inom ramen för hamnverksamhetens egenkontroll. Det finns inte skäl att även upprätta en riskanalys utifrån lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Kommunen avser inte att anordna någon uppställningsplats för fordon med farligt gods i Ronneby hamn. Det finns en sådan plats vid östra infarten till Ronneby.

I hamnen finns saneringsmedel, brandsläckare, handredskap samt skyddsutrustning i händelse av mindre incidenter.

Hamnen har kontinuerliga samråd med räddningstjänsten. Tillståndet bör inte förknippas med detaljerade villkor om särskild skyddsutrustning.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNINGAR

Lokalisering

Ronneby Hamn är allmän hamn enligt Sjöfartsverkets kungörelse med tillkännagivande av beslut om allmänna farleder och allmänna hamnar, SJÖFS 1988:5. Ett beslut om att förklara en hamn för allmän hamn får anses innebära att ställning tagits till om hamnen är lämpad för att ta emot större fartyg och om hamnen är av väsentlig betydelse.

Ansökan avser viss utökning av antalet fartygsanlöp per år. Ronneby kommun har inte redovisat någon alternativ placering av verksamheten men väl motiverat aktuell lokalisering. Länsstyrelsen bedömer att det inte är meningsfullt att utreda att sådana alternativ då den sökta verksamheten ska ske på platsen för befintlig anläggning och med befintlig

utrustning. Hamnområdet omfattas inte av strandskydd. Länsstyrelsen anser att verksamheten är lämpligt lokaliserad.

Enligt 5 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark och vattenområden ska en bedömning göras av om verksamheten går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Delar av Ronnebyfjärden och Angelskogsviken klassas i översiktsplanen som ekologiskt känsligt område. Länsstyrelsen bedömer dock att verksamheten är ringa även med viss utökad fartygstrafik och förenlig med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna.

Hushållningsbestämmelser

Enligt 2 kap 6 § första stycket miljöbalken ska för verksamheten väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Farleden in till Ronneby Hamn är av riksintresse enligt 3 kap 8 § miljöbalken. I området finns riksintresse för yrkesfiske enligt 3 kap 5 § och för naturvård enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Den sökta verksamheten medför dock på grund av dess belägenhet ingen påtaglig skada på dessa värden. Den valda platsen för anläggningen och verksamheten kan även antas lämplig med hänsyn till miljöbalkens mål enligt 1 kap 1 §.

Miljö kvalitetsnormer

Enligt 5 kap 3 § miljöbalken ska länsstyrelsen i samband med tillståndsprövning säkerställa att eventuella miljö kvalitetsnormer som meddelats enligt 1 § uppfylls. Tillstånd får inte meddelas för en ny verksamhet som medverkar till att en miljö kvalitetsnorm överträds enligt 16 kap 5 § miljöbalken.

Miljö kvalitetsnormer finns idag antagna för kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen och partiklar (PM10) i utomhusluft samt för fisk- och musselvatten. Fartygstrafiken i inseglingrännan samt användning av motorer när fartygen ligger vid kaj kommer att medföra miljö effekter i form av utsläpp till luft vid förbränning av fossila bränslen.

Enligt rapport från IVL om luftkvalitet är det inte troligt att miljö kvalitetsnormer överskrids för bly eller kolmonoxid i någon svensk tätort och risk för överskridande för bensen finns främst i gator med stark trafik. Mätningar av luftkvaliteten i Ronneby år 2003-2004 visar att svaveldioxid, kvävedioxid och PM10 ligger långt under gällande miljö kvalitetsnormer. Utsläpp till luft från fartyg som anlöper Ronneby hamn anses förhållandevis små. I medeltal anlöper ca 6 fartyg hamnen per år. Ansökan avser maximalt 50 fartygsanlöp per år. Länsstyrelsen bedömer att verksamheten inte medverkar till att någon miljö kvalitetsnorm överskrids genom driften av den sökta hamnverksamheten.

Miljö kvalitetsmål

Bolagets verksamhet orsakar påverkan på miljön genom buller, utsläpp till luft samt risk för utsläpp av oljeprodukter till vatten och berör miljö målen *Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Skyddande ozonskikt, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ingen övergödning, Bara naturlig försurning, God bebyggd miljö* och *Giftfri miljö*.

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Mot bakgrund av verksamhetens begränsade omfattning (50 fartygsanlöp per år) och ringa utsläpp till havet bedöms inverkan på miljömålen vara begränsad. Beträffande miljömålet "God bebyggd miljö" medför hamnverksamheten, som är lokaliserad intill stora industrier, små störningar för omgivningen när det gäller buller och bidrag till ljudnivån i området. Tung trafik som kör till och från hamnen hänvisas till Hamnvägen (österut) vilket medför mindre störningar från trafiken för omgivningen då färre närboende blir berörda av transporterna.

Störningar för boende i området kommer att begränsas till en godtagbar nivå genom de villkor som föreskrivs i detta beslut för utsläpp till luft (utredningsvillkor), begränsningsvärden för buller samt upprättade risk- och säkerhetsinstruktioner för hanteringsmoment som är förknippade med miljörisker. Sammanfattningsvis bedömer länsstyrelsen att verksamheten inte i någon betydande mån kommer att medföra att möjligheten att uppnå de nationella miljömålen begränsas.

Planbestämmelser

Länsstyrelsen får inte meddela tillstånd i strid med gällande detaljplan eller områdesbestämmelser (2 kap 6 § tredje stycket miljöbalken). Hamnområdet är avsatt för hamnverk. Länsstyrelsen finner att verksamheten är förenlig med detaljplanen.

Motivering av villkor

Slutliga villkor

Utsläpp till vatten (villkor nr 2, 3, 4)

Vattenföroreningar härrör bl.a. från oljehantering och oljespill i verkstäder och vid fordonstvätt och liknande. Det är viktigt att sådana verksamheter sker på platser där oönskade utsläpp kan fångas upp och inte ger upphov till okontrollerade utsläpp till spill- eller dagvaften. Oljeavskiljare ska fortlöpande kontrolleras och skötas så att funktionen upprätthålls.

Kemikalier och avfall (villkor nr 5, 6, 7, 8)

Vid all hantering och lagring av kemikalier och farligt avfall finns risk för spill som kan ge upphov till förorening och påverka omgivningen negativt. Länsstyrelsen anser därför att villkor bör föreskrivas som specificerar vissa typer av skyddsåtgärder som verksamhetsutövaren är skyldig att vidta vid all lagring och hantering av kemikalier och farligt avfall. En åtgärd för att minska konsekvenser vid spill är se till att saneringsmedel finns tillgängligt.

Mottagning av avfall i en hamn ställer stora krav på information, enkelhet och tydlighet. Om källsorteringen, särskilt av det farliga avfallet, inte fungerar, åligger det bolaget att svara för nödvändig eftersortering.

Kunskap, drifts- och säkerhetsföreskrifter, renhållning (villkor nr 9, 10, 11, 12, 13)

Egenkontroll och kompetensförsörjning är viktiga åtgärder för att minska riskerna med verksamheten.

För att förebygga tillbud ska det finnas rutiner vid kritiska hanteringsmoment. Länsstyrelsen anser att rutiner som säkerställer en riktig hantering av produkterna ska upprättas.

Goda rutiner för renhållning på kajerna minskar risk för olyckor.

Olyckstillbud och brand, uppställningsplats för fordon lastade med farligt god (villkor nr 14, 15, 16, 17)

För att förebygga och begränsa eventuella olyckor är anläggningens utformning viktig. Bl.a. ska speciell uppställningsplats för fordon med farligt gods finnas om sådana fordon förekommer samt utrustning för att begränsa olyckstillbud tillhandahållas. För att minska risken för olyckor bör området vara inhägnat och låst.

Länsstyrelsen bedömer att de frågor som aktualiserats i yttrandet från Räddningstjänsten och som bl.a. rör brandfarliga och explosiva varor faller under annan lagstiftning. Länsstyrelsen finner att det utöver det som regleras i olika författningar (SÄIFS, SRVFS, lag och förordning om brandfarliga och explosiva varor) inte behövs några särskilda villkor. Saneringsmedel och utrustning bör dock finnas lättillgängligt i händelse av olycka/incident. En riskbedömning vid hantering av brandfarliga varor bör göras för att förebygga olyckor. Sådan analys föreskrivs i SÄIFS 2000:2. Beträffande riskbedömning, se villkor nr 24 med motivering

Kontroll (villkor nr 18)

För kontrollen av verksamheten gäller förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarers egenkontroll och föreskrifter från Naturvårdsverket. Kontrollens olika delar och omfattning bör preciseras i ett dokument (kontrollprogram) så att inget väsentligt faller bort. Länsstyrelsen finner att det bör föreskrivas ett villkor som anger kontrollens inriktning och tidpunkt när kontrollprogrammet senast ska vara upprättat. Samordningen av risk- och säkerhetsarbetet samt beredskapsplaneringar för olyckshändelser bör redovisas i detta sammanhang.

Efterbehandling (villkor nr 19, 20, 21, 22, 23)

En sedimentundersökning har utförts i hamnbassängen, men det finns enligt länsstyrelsens mening frågetecken om vilka föroreningar som kan misstänkas finnas där. Det har inte redovisats någon utredning om möjliga föroreningar på land. Där har det, inom det område som hamnverksamheten skall bedrivas och så vitt länsstyrelsen är rätt underrättad, bl.a. funnits delverksamheter med skrotlagring samt lagring av farligt avfall och förmodligen kemiska produkter vilka ingått i hamnverksamheten samt dessutom en doppningsanläggning för träskyddsbehandling som varit kopplad till utskeppning av virke. Vidare har det funnits ledningar för anslutning av fartyg till den nu nedlagda oljehamnen. Ledningarna till oljehamnen har orsakat förorening inom det område som Tarkett AB använder och det bolaget har utfört vissa saneringsåtgärder där. Det råder också osäkerhet kring ännu äldre verksamheter såsom en verksamhet med fartygsskrotning och ett sågverk beträffande vilka marktytor de använde. Ovanstående uppgifter har kommit till länsstyrelsens kännedom i olika sammanhang och länsstyrelsen har inte några närmare utredningar vare sig om dessa verksamheter eller någon utredning som visar om det också har funnits andra verksamheter som kan ha orsakat föroreningar inom hamnområdet.

Enligt 2 kap 2 § miljöbalken gäller att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön. Med hänsyn till de verksamheter som har bedrivits inom området enligt ovan bedömer länsstyrelsen att det inte kan uteslutas att föroreningar kan ha uppkommit i mark, grundvatten eller sediment genom tidigare verksamheter och att spridningen av sådana föroreningar kan påverkas eller att människor kan exponeras för föroreningarna

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

t.ex. om mark-/anläggningsarbeten utförs. Den redovisning som har lämnats i tillståndsansökan är enligt länsstyrelsens mening inte tillräcklig för att medge nödvändiga bedömningar som tillståndshavaren och tillsynsmyndigheten inledningsvis kan behöva göra. Länsstyrelsen finner därför att det är motiverat att tillståndshavaren tar fram bättre kunskaper om förhållanden som är betydelsefulla i sammanhanget och att tillståndet skall förknippas med ett villkor om att en utredning enligt MIFO fas 1 enligt Naturvårdsverkets rapport 4918 skall utföras.

Den metodik, som används för utredningar av förorenade områden och som innebär ett stegvis förfarande med bedömningar och ställningstaganden emellan stegen och ofta medför att det tar lång tid, talar för att utredningar och eventuella åtgärder generellt bör hanteras i samråd med tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen instämmer i miljö- och hälsoskyddsnämndens syn på försiktighetsmått i samband med anläggningsarbeten och kommunen har i yttrande meddelat att man avser att iaktta reglerna i 10 kap miljöbalken i sådana situationer. Därav drar länsstyrelsen slutsatsen att det principiellt sett inte råder några delade meningar. Men länsstyrelsen anser att det är viktigt att tillsynsmyndigheten kopplas in i sådana situationer. Lika så anser länsstyrelsen att det är viktigt att tillsynsmyndigheten skall godkänna de utredningsresultat och åtgärder som behövs så att det därigenom säkerställs att tillräcklig kvalitet uppnås. Länsstyrelsen finner därför att det är motiverat att i villkor föreskriva att förändringar, som kan påverka något förorenat område, inte får utföras förrän tillsynsmyndigheten har godkänt de utredningar och eventuella åtgärder som kan behövas.

Det kan enligt länsstyrelsens mening inte uteslutas att föroreningar kan uppkomma genom den tillståndsgivna verksamheten. Om en sådan förorening upptäcks eller misstänkts medan verksamheten pågår bör den enligt länsstyrelsens mening utredas och vid behov efterbehandlas snarast möjligt för att minska eller eliminera riskerna för människors hälsa eller miljön som kan uppstå genom spridning eller exponering. Länsstyrelsen finner att detta bör regleras i villkor.

Erfarenhetsmässigt anser länsstyrelsen att det finns betydande risk för att verksamheten kan ge upphov till föroreningar utan att det uppmärksammas medan driften pågår. Därför bör föroreningssituationen utredas och eventuella efterbehandlingsåtgärder vidtas om verksamheten ska upphöra. Länsstyrelsen anser att det finns väsentliga fördelar om det sker så snabbt som möjligt och det bör därför utföras som ett led i avvecklingen av verksamheten. Fördelarna är bl.a. bättre tillgänglighet till den information som tillgänglig personal kan bistå med än vad som kan bli fallet när personalen har slutat och kanske flyttat samt att åtgärderna kan samordnas med andra avslutningsåtgärder vilket minskar risken för att onödiga kostnader kan uppstå. Länsstyrelsen finner att det är motiverat att föreskriva detta i villkor.

Det bör, bl.a. med hänsyn till den utredningsmetodik som används för förorenade områden, finnas möjlighet att föreskriva kompletterande villkor som föranleds av utredningsresultat som kan komma fram som en följd av nu föreskrivna villkor. Det kan t.ex. gälla kompletterande utredningar eller behov av att säkerställa att åtgärder som bäst uppfyller miljöbalkens krav ska komma till stånd. Frågor av den arten bedömer länsstyrelsen vara av mindre betydelse och kan därför överlämnas till tillsynsmyndigheten.

Risikanalyt (villkor nr 23)

Länsstyrelsen anser generellt att arbetet med riskhantering är en väsentlig fråga från miljö- och hälsoskyddssynpunkt och att det är särskilt viktigt att riskfrågorna kontinuerligt lyfts fram. Länsstyrelsen anser i likhet med räddningstjänsten att en riskbedömning/utredning bör omfatta hantering av brandfarlig vara då denna hantering kan ge upphov till miljöskador genom såväl brand som utsläpp. Riskutredning bör göras i enlighet med vad som föreskrivs i SÄIFS 2000:2. Länsstyrelsen föreskriver därför villkor för det fortlöpande riskhanteringsarbetet. Arbetet kan lämpligen genomföras i samråd med räddningstjänsten eller annan sakkunnig med god kompetens inom området. Riskidentifiering innebär att en sammanställning av samtliga risker för olägenheter för människors hälsa och miljön tas fram. När riskkällorna identifierats görs en riskanalys med bedömning av sannolikhet och konsekvens. Risknivån värderas och förslag på riskreducerande åtgärder och kostnader för dessa tas fram. En åtgärdsplan med de riskreducerande åtgärder som kommunen avser att vidta samt en tidsplan för dessa ska finnas tillgänglig och kunna redovisas för tillsynsmyndigheten. Vid behov, t.ex. efter en driftstörning, eller förändring i verksamheten, ska en översyn och eventuell revidering av detta arbete genomföras. Tillsynsmyndigheten har utifrån kommunens redovisning möjlighet att föreskriva ytterligare villkor för att minska riskerna inom verksamheten. De åtgärder som vidtagits ska redovisas i den årliga miljörapporten som ska inlämnas till tillsynsmyndigheten. Åtgärder för att förhindra risker för olyckor som framkommer i utredningen bör inarbetas i egenkontrollen.

Utredningsvillkor*Buller (U1)*

Inga bullervärden från hamnverksamheten finns registrerade. Det saknas således underlag för att bestämma en rimlig nivå för bullervillkoret. Bolaget har yrkat på villkor motsvarande Naturvårdsverkets riktvärden för befintlig industri. Länsstyrelsen anser att en bullerutredning ska genomföras som dels kartlägger ekvivalent- och maxnivåer vid bostäder dels visar på möjligheterna att nå de strängare nyetableringsvärdena om de inte redan är uppfyllda. Länsstyrelsen anser att bullervärden enligt yrkandet bör föreskrivas att gälla under en prövotid. Målet bör vara att nå ner till nyetableringsvärdena.

Utsläpp till luft från fartyg (U2)

Miljökvalitetsmålen *Bara naturlig försurning*, *Begränsad klimatpåverkan* och *Frisk luft* anger vad som krävs för att växthusgaser och försurande ämnen ska kunna minskas till en långsiktigt hållbar nivå.

Transportsektorns utsläpp av luftföroreningar orsakar lokala hälsoeffekter i vissa fall, regional miljöpåverkan i form av försurning och övergödning och globala miljöeffekter såsom växthuseffekten. Sjöfarten bidrar med en stor andel av dessa utsläpp främst vad gäller svaveldioxid och kväveoxider.

För att minska utsläppen till luft från fartyg är det angeläget att dessa ansluts till landström när de ligger vid kaj. Kommunen bör därför under en prövotid göra en genomgång av de teknisk-ekonomiska och miljömässiga effekterna av land-elanslutning av fartygen. Länsstyrelsen finner att det är lämpligt att frågan utreds i samarbete med Sjöfartsverket. Utredningarna bör bl.a. omfatta tekniskt utförande på land för anpassning till olika frekvenser på fartygen, behov av investeringar på fartygen och i hamnen samt matning av ström från nät och effekter som kan uppnås när det gäller luftmiljön.

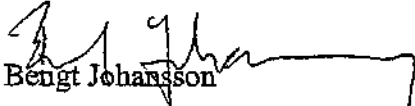
LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

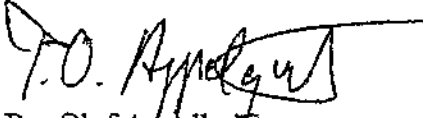
Sammanfattande bedömning

Om verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i övrigt i ansökan vidtas, bedömer länsstyrelsen att den planerade verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål och tillåtlighetsregler. Verksamheten har visserligen påverkan på miljön i olika avseende, t ex buller och utsläpp till luft. I verksamheten förekommer hanteringsmoment förknippade med risker. Länsstyrelsen bedömer dock att rimliga försiktighetsmått och åtgärder kommer att vidtas för att minska miljöpåverkan och för att uppfylla miljöbalkens mål samt de nationella miljömålen. Länsstyrelsen finner därför att det inte föreligger hinder mot att bevilja bolaget sökt tillstånd.

Miljökonsekvensbeskrivning har upprättats i den omfattning som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning. Den får anses uppfylla kraven i 6 kap 7 § miljöbalken och kan därför godkännas.

I detta ärende har länsstyrelsens miljöprövningsdelegation fattat beslut. I beslutet har delegationens ordförande Bengt Johansson och miljöszakunnig Per-Olof Appelkvist deltagit. Byrådirektör Eivor Nydahl har varit föredragande.

Bengt Johansson

Per-Olof Appelkvist

Bilaga:

1. Upplysning om kungörelsedelgivning och om hur man överklagar

Kopia till:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Ronneby kommun
Räddningstjänsten Östra Blekinge
Fiskeriverket
Aktförvararen i Ronneby kommun
Akten
Centralsdiariet
Miljöprövningsdelegationen pärm
Naturvårdsverket
EN 2 ex

Införs i miljöskyddsregistret

exp. 17/7 - 07/1P

Beslut om kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen förordnar, med stöd av 16 § delgivningslagen (SFS 1970:428), att delgivning av detta beslut skall ske genom kungörelse. Kungörelsen skall inom tio dagar härefter införas i Blekinge Läns Tidning, Sydöstra Sveriges Dagblad och Blekinge Posten.

Beslutet hålls tillgängligt på länsstyrelsens expedition Miljö- och hälsoskyddsfunktionen, Ronnebygatan 22, Karlskrona samt på Kommunkansliet i Ronneby kommun (aktförvarare).

Delgivning anses ha skett den 20 juli 2007 under förutsättning att kungörelsen senast denna dag införts i ovannämnda tidningar.

Hur man överklagar hos Miljödomstolen

Om ni är missnöjd med länsstyrelsens beslut kan ni överklaga detta hos tingsrätten i Växjö, miljödomstolen.

Det gör ni genom att i ett brev

- tala om vilket beslut ni överklagar, t.ex. genom att ange ärendets diarienummer
- redogöra för varför ni menar att länsstyrelsens beslut är felaktigt och hur ni vill att beslutet skall ändras.

Underteckna brevet, förtydliga namnteckningen och uppge postadress och telefonnummer!

Om ni har handlingar eller annat som ni anser stöder er ståndpunkt, så bör ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt er.

OBS!

1. Brevet skall lämnas/skickas till länsstyrelsen och inte till miljödomstolen. Den ordningen har kommit till främst för att skynda på handläggningen. Länsstyrelsen kan nämligen då, samtidigt med ert överklagande, sända sina handlingar till miljödomstolen, eftersom miljödomstolen kommer att behöva tillgång till dem.

Länsstyrelsens adress är:

Länsstyrelsen Blekinge län
371 86 KARLSKRONA

Telefon
0455-870 00

2. Länsstyrelsen måste få ert brev senast den 15 augusti 2007 annars kan ert överklagande inte tas upp.

Behöver ni veta mer om hur ni skall gå till väga så skriv eller ring till länsstyrelsen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni är missnöjd med domen kan Ni överklaga den till Miljööverdomstolen, Svea hovrätt. Detta gör Ni genom att skriva ett överklagande som Ni skickar till Miljödomstolen. Vad överklagandet skall innehålla framgår under ÖVERKLAGANDETS INNEHÅLL nedan.

Överklagandet måste ha inkommit till Miljödomstolen inom tre veckor från domens datum. Senaste dag för överklagande finns angiven i slutet av domen.

Anslutningsöverklagande

Om Er motpart har överklagat domen kan också Ni överklaga den till Miljööverdomstolen, även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut (s k anslutningsöverklagande). Ni skall också i detta fall skicka ett överklagande till Miljödomstolen.

Anslutningsöverklagande måste ha kommit in till Miljödomstolen inom en vecka från den senaste dag för överklagande som finns angiven på sista sidan i domen.

Om ett överklagande förfaller eller återkallas kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

ÖVERKLAGANDETS INNEHÅLL

I överklagandet skall anges

1. att det riktar sig till Miljööverdomstolen
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadress, yrke, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klaganden respektive motpart,
3. den överklagade domen med angivande av Miljödomstolens namn samt dag för domen,
4. den ändring som yrkas i Miljödomstolens dom,
5. grunderna (skälen) för överklagandet, samt
6. de bevis som åberopas.

OBSERVERA

För prövning av denna dom krävs prövningstillstånd av Miljööverdomstolen.

Prövningstillstånd meddelas om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt,
2. anledning föreligger till ändring i det slut vartill Miljödomstolen kommit eller
3. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

I överklagandet skall anges vilka skäl som åberopas för att prövningstillstånd skall meddelas.

Anvisning för överklagande (dom eller beslut i ett till Miljödomstolen överklagat mål)

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 VÄXJÖ	Kungsgatan 8	0470 - 868 00	0470 - 868 40	Måndag - fredag 09.00 - 12.00 13.00 - 15.00